

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne izveščen o deležu in praznike. — Inzerati do 50 petih vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50 do 100 do 300 vrst a Din 3, večji inzerati petih vrst a Din 4. — Popusti po dogovoru, inzerati davek posebej. — Slovenski Narod vsakega meseca v Jugoslaviji Din 12.—, za uvoznostvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101. SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5. — Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Pousod priprave za obrambo

Nizozemska utrdila svoje meje — Obsedno stanje v južnih pokrajinah — Nemške priprave ob nizozemski meji — Novi ameriški poslanik v Bruslju izročil kralju Leopoldu tajno Rooseveltovo poslanico

Amsterdam, 18. jan. s. (Havas). List Maasbode se bavi z vojaškim položajem Nizozemske ter ugotavlja, da je Nizozemska svoj položaj, ki je že po naravi zaradi rečnih tokov močan, v zadnjih mesecih zelo utrdila. Pusti za tanke, mine, obrambni jarki in druga obrambna sredstva tvorijo močne utrdbe. Nizozemska vojska je dobro oborožena. Vsak armadni zbor razpolaga s 1000 strojnimi. Za napadalec bi bilo nemogoče zavzeti Nizozemsko v nekaj dneh.

Amsterdam, 18. jan. AA. (DNE). Sredi je bilo objavljeno obsedno stanje v južnih nizozemskih pokrajinah.

Amsterdam, 18. jan. s. (Reuter). Nemško vojaštvo je pričelo vso mejo proti Holandski obdajati z bodočo žico, ki je ponekod prepeljena z električnim tokom. Drži se pri tem najtočnejše poteka meje ter je

nekje namestilo žice celo po sredi ceste. Pri Nijmegen je neka vas popolnoma odrezana od vseh zvez s svetom.

Bruselj, 18. jan. s. (Havas). Novi ameriški poslanik Cudavy je došel v Bruselj iz Dublina v torek ob 23. s posebnim letalom. Takoj zvečer dopoldne je predal svoja poverljiva pisma kralju Leopoldu III. Baje je prinesel s seboj posebno poslanico predsednika Roosevelta belgijskemu kralju, katere vsebina pa ne bo objavljena.

Poslanik Cudavy je izrazil novinarjem svoje občudovanje za hladnokrvnost in mir belgijskega naroda v sedanjem položaju.

V belgijskih uradnih krogih vidijo v naglici, s katero je novi poslanik nastopil svoje mesto, kakor tudi v drugih okoliščinah veliko zanimanje, ki ga kažejo Zedinjene države za usodo Belgije.

3. Pokrajinski politični tajniki naj ojačijo svojo politično akcijo. V notranjepolitičnem pogledu je treba usmeriti akcijo v prvi vrsti a) na avtarkični razvoj produkcije in delovnih sil, b) na razvoj vseh panog socialnega zavarovanja in njihovih brezhibno poslovanje, c) na kontrolo nad cenami, posebno v trgovini na drobno, d) na kontrolo nad uporabo živilskih kart, e) na omejevanje sezonske brezposelnosti, f) na pokrajinske trgovinske, industrijske in kmetijske probleme in g) na ojačenje obče moralne in materialne pomoči vojnim silam.

4. V socialnih vprašanjih mora ostati stranka nepopustljiva.

Velika zavezniška naročila v Ameriki

Washington, 18. jan. AA. (Reuter). Po poročilih iz obveščenih krogov sta Anglija in Francija predlagali Zedinjenim državam, da naročila v Ameriki trikrat toliko letal kakor je bilo do sedaj naročenih. Predsednik Roosevelt je večer razpravljal o tem vprašanju s finančnim ministrom Morgenthauom ter predstavnikom vojske in mornarice. Nova naročila Anglije in Francije, ki bi se morala hitro izvršiti, bi znašala 8.000 letal in še mnogo večje število motorjev.

podmornica torpedirala

norveški parnik

Ladja se je potopila v dveh minutah — Belgijski parnik zadel na mine

London, 18. jan. s. (Reuter). Ob južno-vzhodni angleški obali se je večer potopil belgijski parnik »Josephine Charlotte« (3400 ton). Zadel je na mine. Posadka je rešena.

V Biskajskem zalivu je neka podmornica torpedirala brez svarila norveški parnik »Fargeshelm«, ki je bil na poti iz An-

gije v Južno Afriko. Torpedo je zadel ladjo v sredino in jo prekal na dvoje, tako da se je potopila v dveh minutah! Ladja ni mogla uporabiti niti radijske postaje ter poklicati na pomoč. Kapitana in nekaj članov posadke je rešil neki grški parnik in jih prepeljal v špansko luko Vigo. 14 članov posadke pa pogrešajo.

Ukinitev železniškega prometa med Rumunijo in Nemčijo

čez Poljsko zaradi ovir sovjetskih oblasti — Promet bo šel odslej le po madžarskih železnicah — Zmanjšani nemški izvoz petroleja in žita iz Rumunije

Bern, 18. jan. j. (Havas). Nemško prometno ministrstvo je odločilo, da začasno ukine ves železniški promet med Rumunijo in Nemčijo, kolikor se je ta promet posluževal železniškega omrežja na Poljskem.

Kakor poroča »Neue Zürcher Zeitung« je vzrok tej ukinitvi iskati v velikih tehniških ovirah, ki so jih delale sovjetske oblasti nemškemu transportu po tistih odsekih poljskih železnic, ki so sedaj pod sovjetsko upravo. Zlasti se je sovjetska železniška uprava branila odpremiti po svojih železnih tistih transporte rumunskega blaga, ki so bili namenjeni nevtralnim državam in jih je Nemčija prevažala samo v tranzitu preko Poljske ter preko svojega ozemlja. Prav tako je sovjetska železniška uprava delala velike ovire v prometu s tem, da ni dajala na razpolago zadostnega števila lokomotiv in vagonov.

Ker se vsi ti nedostaki niso dali odpraviti na konferencah nemških in sovjetskih železniških strokovnjakov, je bila Nemčija slednjič prisiljena, da je promet preko Poljske popolnoma ustavila. V bodoče bodo vsi vlaki natovorjeni z rumunskim bla-

gom vozili v Nemčijo preko Madžarske. Po sodbi švicarskega lista pa je malo verjetno, da bi se promet med Nemčijo in Rumunijo s tem znatno popravil zlasti sedaj, ko so madžarske železnice zaradi zamrznjenih rek že preobremenjene z lastnimi transporti.

Bukarešta, 18. jan. br. Kljub velikemu prizadevanju nemških oblasti, da bi čim bolj pospešili izvoz petroleja in žita iz Rumunije, se je moral vse blagovni promet med obema državama sedaj omejiti le na železnico. Nemčija bi morala po pogodbi iz preteklega leta dobiti od Rumunije po 130 tisoč ton petroleja na mesec, doslej pa ga je dobila v mnogo bolj omejenem obsegu. Nemška železniška uprava je bila celo prisiljena poslati v Rumunijo 180 železniških strojev in več tisoč vagonov, da bi pospešila uvoz blaga iz Rumunije. Rumunija namreč za transporte v Nemčijo nima na razpolago nobenega vagona ne stroja. Glede na to je računati s tem, da bo mogla Nemčija z omejenimi vlaki izvažati iz Rumunije na mesec le po 120.000 ton blaga.

Francosko-egiptsko prijateljstvo

Kairo, 18. jan. AA. (Havas). Včeraj popoldne je bila v palači Zagame v Kairu manifestacija francosko-egiptskega prijateljstva pod pokroviteljstvom kneza Muhameta in Alija, egiptskega prestolonaslednika. Kralj Faruk je osebno prisostvoval sprejemu, na katerem so bile povabljene številne ugledne osebnosti iz meščanskih in vojaških krogov. Bilo je več govorov, v katerih so naglašali prijateljstvo Egipta z obema zavezniškima državama. O priliki prihoda in odhoda surerene je vojska godba zaigrala najprej egiptsko kraljevo himno, nato pa marseljsko ter angleško in turško himno.

Ruski bombaž za bolgarsko industrijo

Sofija, 18. jan. AA. (DNE). V zvezi s ratifikacijo bolgarsko-sovjetske trgovinske pogodbe je odpotovala delegacija bolgarske bombažne industrije v Moskvo, kjer se bo pogajala o dobavi bombaža za bolgarsko industrijo. Bombaž bodo bolgarske tovarne predale ter ga nato zopet poslale v sovjetsko Rusijo. Računajo, da bo s tem zaposlenih stalno okoli 40.000 bolgarskih delavcev. Ravnatelj bolgarske paroplovne družbe polkovnik Slavjanov je izjavil tisku v zvezi s sklenitvijo pogodbe o plovi s sovjetsko Rusijo, da daje ta pogodba, ki se nanaša na prevoz blaga tudi drugim državam nove možnosti.

Italijanski glas o odstopu Hora Belishe

Roma, 18. jan. AA. Diplomatski urednik agencije Stefani piše: Po pisanju angleške tiska ni debata v spodnjem domu dovolj razčistila vprašanja ostanke vojne-ga ministra Hora Belishe. Parlament je sprejel položaj, kakršen je, toda skrajnosti se ni nihče dotaknil. Razvoj, kakor ga je našel neki angleški list, se čita kakor v romani, toda manjka mu zadnje poglavje.

Del angleškega tiska obžaluje, da so nekateri listi izkoristili ostavko Hora Belishe za olje, ki popolnoma nasprotuje nacionalnim interesom. Toda tisk, ki se ga očitke tiče, je zelo verjetno oni tisk, ki je pod židovsko kontrolo. Take polemike v tisku o priliki prejšnjih rekonstrukcij vlade ni bilo. Ploščanje v spodnjem domu o priliki sluzije nekakega govornika na pritisk gotovih mestov daje sklepati, da je v primeru Hora Belishe obstojala kampanja, ki je odgovarjala interesom, ki niso nacionalni in ki bi se jih dalo identificirati kot židovske interese.

Tiber Eckhardt odstopil

Budimpešta, 18. jan. AA. (DNE). Na sestanku delegatov stranke malih posestnikov je bila definitivno sprejeta ostavka vodje stranke Tiberja Eckhardta. Istočasno je bilo sklenjeno reorganizirati stranko. Predsednik parlamentarne delegacije ostane še vedno Eckhardt, medtem ko je predsedništvo stranke prevzel poslanik Waci.

Iz notranje politike

NADALJNJA PREUREDITEV DRŽAVE

Današnje »Jutro« razpravlja v uvodniku o dr. Mačkovih političnih izjavah v Zagrebu ter piše v zvezi z novo organizirano banovino Hrvatske:

»Da je državnopravno mogoče organizirati ostale banovine, preden se sestane narodna skupščina, o tem ni dvoma. Uredba z dne 26. avgusta izrecno pravi, da se morejo določbe uredbe o banovini Hrvatski s kraljevim ukazom razširiti tudi na ostale banovine in se ob tej priliki lahko posamezne banovine spojijo ter njihov obseg spreminjati. Pravna možnost torej obstoja. Toda dr. Maček je sedaj z vso odločnostjo poudaril, da on ni za tako proceduro in da smatra, da se bo moglo o nadaljnji preureditvi države razpravljati šele kadar se bo sestala nova narodna skupščina. Dr. Maček se pri tem sklicuje na besedilo sporazuma, ki ga je sklenil v imenu hrvatskega naroda s predstavnikom krone g. Cvetkovićem. V tem sporazumu je rečeno, da bo vladala v soglasju s merodajnimi členitvi pripravila vse, kar je potrebno za preureditev državne zajednice, in se bo dokončni obseg hrvatske banovine določil o priliki preureditve države. Dr. Maček je temu besedilu dal interpretacijo, da ima šele narodna skupščina, ki se bo izvolila, pripraviti preureditev cele države. Tudi v svojih izjavah inozemskemu tisku je podčrta kot glavno nalogo bodoče narodne skupščine, da dovrši delo preureditve države, započeto z ustanovitvijo banovine Hrvatske.

Problem je s tem izjavami postavljen s pravnega na politični teren. Dr. Maček je jasno preciziral svoje stališče: nadaljnjo preureditev države je treba odložiti, dokler se ne sestane nova narodna skupščina. Z drugimi besedami se pravi to, da se z odlaganjem volitev odlaga tudi ustanovitev nadaljnjih avtonomnih banovin.

JNS NA DELU

Politični prvaki JNS so bili zadnje dni zelo aktivni. Priredili so večje število shodov in sestankov. Bivši predsednik vlade Jevtić je imel več zborovanj v Požarevcu ter v požarevskem srežu. Bivši minister dr. Dragutin Kojić je govoril na zborovanjih in konferencah v Kragujevcu in gruzanskem srežu. Velimir Popović na shodu v paračinskem in rovanickem srežu. Dobrišav Jevdjić pa v kočanskem srežu. Večje število zborovanj je bilo tudi še posebej v južnih krajih države.

REORGANIZACIJA MESTNEGA GOSPODARSTVA V ZAGREBU

Na pobudo komisarja zagrebske mestne občine Starčevića in direktorja mestnega magistrata Einvalderja je bil izdelan načrt, po katerem bo vse poslovanje mestnega poglavarstva popolnoma reorganizirano. Mestni magistrat bo razdeljen v 6 velikih oddelkov in sicer gradbeni, finančni, upravniki, gospodarski, trgovsko-obrtni, industrijski ter poseben socialno zdravstveni. Doslej je veliko število odsekov otežkovalo delo v predsedništvu ter bo ta organizacija mestnega poglavarstva zelo koristna, ker bo vse delo znatno poenostavljeno. Reorganizacija bo izvršena že prihodnji teden.

ZA IZKLUČITEV DELAVSKIH SINDIKATOV

Po razpustu organizacije delavskih sindikatov se sedaj v zagrebski Delavski zbornici posvetujejo o tem, da bi iz te delavske ustanove izključili tudi udruženje delavskih sindikatov, ki je bilo že črtano iz beograjske Delavske zbornice in ki bi se mu dopustilo delovanje samo kot običajnem društvu.

Anglija za čsl. begunce

London, 18. jan. s. (Reuter) Parlamentu sta bila včeraj predložena dva zakona glede uporabe daru in posojila angleške vlade Češkoslovski. Angleška vlada je v začetku lanskega leta dovolila Češkoslovski pomoč 4 milijone funtov. Ta denar bo sedaj porabljen za pomoč češkoslovskim beguncem v Angliji. Ostanek posojila 6 milijonov, ki ga je isto tako lani dala Anglija Češkoslovski, bo porabljen za kritje angleških privatnih terjatev v Češkoslovski.

Anglija kupuje žito tudi v Bolgariji

Sofija, 18. jan. e. V Sofiji sta dospela Leo Swanenberg in njegov tajnik Feliks Straat iz Londona. Swanenberg je glavni direktor angleškega ministrstva za prehrano. Dospel je v Bolgarijo, da prouči vprašanje preskrbe Anglije s semeni iz Bolgarije. Včeraj je obiskal ministra za trgovino in zavod za izvoz in se razgovarjal s strokovnjaki glede blaga, ki bi se lahko izvažalo iz Bolgarije v Anglijo.

Borzna poročila

Curib, 18. januarja. Beograd 10. Pariz 9.975. London 17.61. New York 446.—. Bruselj 75.10. Milan 22.50. Amsterdam 236.25. Berlin 178.60. Stockholm 109.15. Oslo 101.35. Kopenhagen 86.05. Sofija 5.34. Bukarešta 3.30.

švedska bo branila svojo nevtralnost

kljub temu, da je njena usoda zvezana z usodo Finske — Odkriti sovjetski načrti — Obrambni ukrepi tudi v južnovzhodni Evropi in na Balkanu

Stockholm, 18. jan. s. (Reuter) V švedskem parlamentu je bila včeraj debata o zunanji politiki. Ministrski predsednik Hansson je poudaril, da bo Švedska branila vsak poskus kršitve svoje nevtralnosti z vsemi sredstvi, ki so ji na razpolago. Odklonil je očitke, da prejema Švedska za svojo zunanjo politiko navodila iz inozemstva. Dejal je, da švedska vlada lahko sama presoja, kako mora najbolje delati za svoje interese in za interese severnih držav.

Zunanji minister Gunther je dejal v svojem govoru, da je sicer res, da je bodočnost Švedske zvezana z usodo Finske, toda Švedska mora predvsem upoštevati svoj nevtralni položaj. Zato ne more storiti vsega, kar bi želela. Švedsko čaka še čas hudega pritiska, toda politična linija Švedske je jasna in pomeni nevtralnost.

Bivši zunanji minister Sandler je ostro kritiziral nevtralnostno politiko sedanje vlade. Dejal je, da bi morala Švedska poslati svoje čete na Aalandsko otočje, da bi s tem zavarovala svojo nevtralnost. Politika sodelovanja nordijskih držav je doživela po njegovem mnenju ob priliki sovjetskega napada na Finsko hud poraz, toda zadnja beseda o tej stvari še ni bila izgovorjena. Sandler je dejal, da je sovjetski imperializem za Švedsko bolj nevaren kakor pa ambicije stare carske Rusije.

Helsinki, 18. jan. AA. Vojda obrambe proti letalskim napadom v Göteborgu Ernst Fontel, ki je bil v Aboju za časa bombardiranja, je izjavil predstavnikom skandinavskega tiska v Helsinkih:

Finska oblastva so našla v sovjetskih bombnikih, ki so bili sestreljeni v bližini Aboja dva zemljevida, na katerih je zaznamovana pot, kako naj letijo piloti iz Leningrada v Stockholm in Haparano. To dokazuje, da mora biti Švedska pripravljena za vsako morebitnost. Zato mora Švedska že sedaj zgraditi zavetišča v vseh krajih. Navzlic škodi, ki jo je povzročilo sovjetsko bombardiranje, je treba ugotoviti, da so bombe, ki so bile vržene iz sovjetskih bombnikov, slabe kakovosti. Zaradi tega morajo sovjetski piloti jemati s seboj ogromno količino bomb. Polovica bomb ne eksplodira, večina ostalih bomb pa so zažgalne bombe. Sovjetski letalski bombardirajo vse, kar dosežejo, posebno radi pa napadajo delavske okraje.

Na Madžarskem

Budimpešta, 18. januarja. AA. (Stefani) Ministrstvo za notranje zadeve je objavilo naredbo, da se morajo vsi Madžari med 12. in 17. letom ter vse Madžarke med 16. in 50. letom javiti pristojnim oblastvom, da dobi vlada potrebne statistične podatke za primer, če bi bilo treba vse Madžare zaposeliti pri delu za narodno obrambo.

Na Turškem

Ankara, 18. jan. s. (Havas) Turški parlament je včeraj odobril soglasno nove kredite 25 milijonov turških funtov za narodno obrambo. Predvalstvo v Erzingjanu in okolici so bili odpisani davki ter jim je bila odobrena prednost pri prodaji blaga.

Italija pripravljena za vsak primer

Italijanski vrhovni vojni svet se sestane že 8. februarja — Pomembne izjave tajnika fašistične stranke — Sklepi pokrajinskih političnih tajnikov stranke

Rim, 18. jan. o. Uradna objava, da se bo vrhovni vojni svet sestel 8. februarja, se splošno tolmači v tem smislu, da se Italija pripravlja za vse možnosti, ki bi se mogle pojaviti spemadi. Čeprav je Mussolini vzdrževal v poslednjem času neprestano tesne zveze z voditelji vojske, vojne mornarice in letalstva, kakor tudi s člani vlade, bo prvič po izbruhu svetovne vojne, da se bo sestalo vodstvo vrhovnega vojnega sveta.

Rim, 18. jan. j. Havas. Na zborovanju okrožnih tajnikov fašistične stranke iz centralnih italijanskih provinc je tajnik stranke Muti imel govor, v katerem je dejal med drugim, da si morajo biti politični činitelji v Italiji povsem edini, složni, brez vsakršnih individualističnih interesov, v dani Mussolinijevi politiki, ki jo vodi zgolj načelo obrambe italijanskih interesov.

Muti je pristavil, naj se Italijani ne vda-jajo iluziji, da je sedanjí položaj Italije napram oboroženemu konfliktu stalen in da bo tudi v bodoče ostal nespremenjen. Muti je dejal: »Italija se lahko vsak trenutek znajde v nujnosti, da bo morala zgrabiti za orožje. Zaradi tega mora biti Italija pripravljena tako materialno, kakor tudi moralno za vsak primer.«

Rim, 18. jan. br. V liktorski palači je bil včeraj dopoldne sestanek 25 zveznih političnih tajnikov fašistične stranke iz 25 po-

krajin, ki ga je vodil generalni tajnik fašistične stranke Muti. O sestanku je bilo izdano službeno poročilo, ki pravi, da so razpravljali o perečih političnih vprašanjih in sprejeli naslednje sklepe:

1. Akcija proti demokraciji, boljševizmu in buržuizmu je treba dosledno nadaljevati v smislu fašističnih načel. Morebitne preostanke navad ugodnega življenja in pacifizma je treba odpraviti ter s propagando in z vsemi drugimi sredstvi, ki so na razpolago, dovesti vsakega posameznika do preprostekega življenja. Poslednje izpremembe v vodstvu stranke in njim sledi ukrepi se v nobenem primeru ne smejo tolmačiti kot sprememba strankine politike. Avtoritarne in totalitarne osnove fašizma bodo bistvu in obliki še ojačene v vseh smereh, predvsem pa glede na razvoj imperialnega duha, na rasno politiko in avtarkijo.

2. Nihče ne sme misliti, da je sedanje stališče Italije glede na vojno neizpremenljivo. Fašistična Italija bi lahko bila vsak čas sprčo svojih obveznosti prisiljena zgrabit za orožje in zato mora biti po svojih sredstvih kakor po svojem duhu stalno v pripravljenosti. Treba je tudi opustiti vsako manifestacijo kariknihkoli internacionalnih simpatij. Italijanski narod ni pozabil zgodovine, ki jo je v zadnjem času tudi sam intenzivno sodoživljal.

Finci odbijajo v hudem mrazu sovjetske napade

Odlična organizacija finske vojske — Po angleških poročilih se umika z bojišča pri Saali 40.000 mož sovjetske vojske

Helsinki, 18. jan. s. (Havas) Položaj na finskih bojiščih je znan kot nespremenjen. Na skrajnem severu so v akciji tri sovjetske divizije. V teku zadnjih 48 ur so podvzeli sovjeti tri lokalne napade, ki pa so bili vsi odbiti.

Helsinki, 18. jan. s. (Reuter) Na bojiščih so vse operacije zaradi silnega mraza zastale. Kakor pa poročajo z bojišča pri Saali, se tam skoro vsa sovjetska vojska okoli 40.000 mož umika, najbrž iz bojazni, da bi ji bila sicer zaradi mraza onemogočena oskrba z živili. Mislijo, da je vrhovno poveljstvo sovjetske vojske sploh odločilo, da preko zime ustavi operacije na tem delu fronte. Umik se vrši brez bojev ter je prišlo samo do manjših patrolnih spopadov pri Saali.

Finci poročajo, da imajo sovjetske čete na Karelijski zemeljski ozini velike izgube zaradi mraza. Baje je zmrznilo okoli 1000 sovjetskih vojakov.

Posebni poročevalci angleške radijske družbe, ki je posetil te dni utrdbne Mannerheimove linije pri Viborgu, opisuje odlično organizacijo finske vojske. Pravi, da imajo po mnenju finskih oficirjev sovjeti na tem delu fronte okoli 400.000 vojakov, da pa nastajajo težave za njihovo oskrbovanje, ker so Fini razdeljali železniško progo proti Leningradu ter popravila še niso končana.

Helsinki, 18. jan. AA. (Reuter) Ze 35 let ne pomnijo, da bi bil zavlada na Finskem tako hud mraz kakor sedaj. Navzlic temu so finske čete odbile ponovni napad sovjetskih čet na bojišče pri Saali. Sovjetske čete so napadle trikrat v smeri proti Botniškemu zalivu. Bitke še vedno trajajo. Finske čete so odbile prva dva napada ter so prešle nato v protinapad in precej napredovale. Južnovzhodno od Saale so finske čete

ponovno zavzele mesto Kursu. Sovjetske čete niso dosegle nobenega uspeha. Edino pri Vihtivari so se finske čete v največjem redu nekoliko umaknile ter zavzele nove položaje pri tem mestu.

Helsinki, 18. jan. s. (Reuter) Da se to povišje v mrazu ne pokvari, je topništvo tako na sovjetski kakor tudi na finski strani od časa do časa stopilo v akcijo, ne da bi pri tem zasledovalo posebne strateške namene.

V finskih uradnih krogih izjavljajo, da odslej vrhovno poveljstvo vojske ne bo dajalo več podatkov, na katera mesta izvršujejo sovjetska letala bombne napade.

Poročila finske telegrafске agencije

Helsinki, 18. jan. s. (Finska tel. ag.) Finsko vojno poročilo o dogodkih 16. jan. navaja, da je bilo sovjetsko letalstvo aktivno samo na Karelijski zemeljski ozini in pri mestu Kajaani. Eno sovjetsko letalo je bilo sestreljeno.

Helsinki, 18. jan. s. (Finska tel. ag.) Iz daljnega severa ob norveški meji poročajo, da opazajo zadnje dni na avtomobilski cesti pri Salmijarviu izredno živahno aktivnost sovjetskih čet.

Sovjetsko letalo, ki je 15. januarja zasilno pristalo na norveškem ozemlju, je zopet odletelo, preden so ga utegnili norveški vojniki zapleniti. Posadka letala se je norveškim vojakom uprla z orožjem.

Pri Kuolajarviu in Saali zbirajo sovjeti v nasprotju z drugimi poročili nove velike oddelke.

Sovjetsko vojno poročilo

Moskva, 18. jan. AA. Poročilo poveljstva leningraškega vojnega okrožja se

glasi: 17. januarja je bilo izvidniško udeleževanje v vseh smerih. Krajoma je bilo streljanje pehote ter neznan ožen topništva. Sovjetsko letalstvo je izvršilo več izvidniških poletov. Sovjetska letala so bombardirala tudi železniška križišča in vojaške objekte. V teku borbe je bilo sestreljenih 11 sovražnih letal.

Finančna pomoč Amerike

Washington, 18. jan. AA. (DNB). Senatni odbor za bančna vprašanja je sklenil na tajni seji vprašati zunanjega ministra Cordella Hulla ali in koliko je prizadeta politika nevtiralnosti Zedinjenih držav s tem, da daje Finski finančno pomoč. Tajna seja odbora bo prihodnje sredo.

Nobelova kolajna za Finsko

Budimpešta, 18. jan. AA. (Havas) Profesor segedinske univerze dr. Albert Szentgergy, nosilec Nobelove nagrade za medicino in biologijo za leto 1937 je poklonil Finski potom finskega poslanstva v Budimpešti svojo Nobelovo kolajno, ki ima čez 300 gr. zlata.

V Moskvi demantirajo

Moskva, 18. jan. s. Tas. Pravkar je dospela v Moskvo številka nemškega lista »Frankfurter Zeitung« od 29. decembra, ki v članku o Pečengiju trdi, da je sovjetska vlada zahtevala od Finske povratek ozemlja pri Pečengiju in da je Molotov to omenil v nekem svojem govoru. V resnici ni sovjetska vlada nikdar zahtevala povratka Pečenge in Molotov ni nikdar kaj takega govoril. Vest je docela izmišljena.

Beleznica

KOLENDAR

Danes: Četrtek, 18. januarja: Sv. Petra stol v Rimu, Priska

DANASJNJE PRIREDITVE

Kino Matica: V vrtincu strasti
Kino Slova: Polnočni pevec
Kino Union: Vražji študentje
Predavanje docenta dr. Stanka Gogale »Svoboda in avtoriteta v vzgoji« ob 20. na ženski gimnaziji

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marijin trg 5, Kurait, Gosposvetska cesta 4, Bohinec ded., Rimska cesta 31.

Snežne razmere

Poročilo Tujekoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZSS 18. januarja 1940.

Rateče-Planica 870 m: —8, sneži, 30 cm pršica na 35 podlage
Planica-Slatina (Dom Hribe) 950 m: —7, sneži, 35 cm pršica na 40 podlage
Kranjska gora 810 m: —9, sneži, 55 cm snega, pršič

Erjavčeva koča na Vršah 1515 m: —3, sneži, 40 cm pršica na 50 podlage
Dovje-Mojstrana 650 m: —7, sneži, 30 cm pršica na 30 podlage
Jesenice 584 m: —5, sneži, 25 cm pršica na 15 podlage

Bled 501 m: —5, sneži, 45 cm pršica na 25 podlage
Radovljica 470 m: —7, sneži, 37 cm pršica na 25 podlage

Pokljuka 1300 m: —9, sneži, 60 cm pršica na 65 podlage
Bohinj-Sv. Janez 550 m: —3, sneži, 50 cm pršica na 40 podlage

Bohinj-Zlatorog 530 m: —5, sneži, 60 cm pršica na 35 podlage
Bohinjska Bistrica 512 m: —7, sneži, 80 cm snega, pršič

Dom na Komni 1520 m: —7, sneži, 70 cm pršica na 110 podlage
Valvarovjev dom 1180 m: —11, sneži, 40 cm pršica na 30 podlage

Dom na Kravcu 1700 m: —3, sneži, 40 cm pršica na 65 podlage
Koča na Veliki planini 1558 m: —2, sneži, 35 cm pršica na 60 podlage

Poljevo 620 m: —11, sneži, 21 cm snega, pršič
Sodražica 550 m: —8, sneži, 15 cm pršica na 20 podlage

Kurošček 833 m: —7, 28 cm snega, pršič
Mrzlica 119 m: —8, vetrovno, sneži, 20 cm pršica na podlagi

Sv. Trije kralji na Pohorju 1191 m: —11, zelo oblačno, 20 cm pršica na 10 podlage
Rimski vrelci 530 m: —7, zelo oblačno, 24 cm pršica na 10 podlage

Mozirška koča 1344 m: —6, sneži, 10 cm pršica na 50 podlage
Celjska koča 700 m: —6, sneži, 5 cm pršica na 20 podlage

Koča na Pešku 1382 m: —5, sneži, 50 cm snega, pršič

Iz Trbovelj

Zatiranje svinjske kuge. V Službenem listu dravske banovine je bil lani novembra objavljen pravilnik o zatiranju svinjske kuge, ki pa določa nekaj sprememb napram dosedanjemu načinu. Tako mora občinska oblast popisati vse svinje v zakuhanih in ogroženih dvorih kraja, v katerem je bil prijavljen izbruh svinjske kuge. To je potrebno zato, da more uradno izločiti svinje, ki so s seboj potrebno množico cepiva in opraviti cepjenje. V teh primerih se to izvrši na državne stroške brezplačno za malega in srednjega svinjereja. Čepti pa se mora le v zakuhanih in ogroženih dvorih in le one svinje, za katere presodi veterinar, da so za cepjenje primerne.

Potres v Celovcu

Dunaj, 17. jan. br. Tukajšnji seizmografski inštitut ugotavlja, da je bil večeraj zjutraj v Celovcu in okolici manjši potres. Kolikor je bilo mogoče zvedeti, potres ni napravil nobene škoda.

Za spremembo davčne reforme

8 konference zastopnikov vseh gospodarskih zbornic v državi

Ljubljana, 18. januarja. Delegati vseh gospodarskih zbornic v državi so se večeraj zbrali na konferenci, ki se je pričela popoldne ob 16. v dvorani Zbornice za TOI. Na dnevnem redu so bile razprave in referati o preloženih davčnih vprašanjih v zvezi z nedavno objavljeno davčno reformo.

Zanimanje za vprašanja, ki so postala aktualna za vse naše gospodarstvenike, je izredno živahno, sodeč po obisku delegatov, ki so jih poslale vse industrijske in trgovske ter skupne zbornice v državi. Zastopanih je 14 gospodarskih zbornic, ki so poslale 52 delegatov, in 10 večjih gospodarskih organizacij, katere zastopa 28 delegatov. Svoje zastopnike so poslale tudi hrvatske gospodarske zbornice.

Javnosti je bila dostopna samo popoldanska plenarna konferenca, ki ji je predsedoval domačin predsednik zbornice za TOI v Ljubljani g. Ivan Jelačin. V predsedništvu so bili izvoljeni zbornični predstavniki Milutin Stanovčič iz Beograda, dr. Stjepan Kramnik iz Zagreba, dr. Cekuš iz Zagreba, dr. Javtanović iz Sarajeva, voj. Varskič iz Skoplja, Josip Galovac iz Osljeke in Pero Kondić iz Banje Luke. Finančnega ministra je zastopal njegov pomočnik dr. Anton Filipčič, ki je prisel v spremstvu osebnega referenta finančnega ministra g. Mateša.

Konferenco je otvoril predsednik Ivan Jelačin s pozdravom zastopnikov finančnega ministra in vseh delegatov. Zastopnik finančnega ministra dr. Filipčič se je zahvalil za pozdrav in izrekel željo, da bi konferenca imela popoln uspeh. Naglasil je, da je finančno ministrstvo vedno pripravljeno upoštevati upravičene želje in predloge gospodarstvenikov ter izvršiti predlagane spremembe v mejah možnosti z upoštevanjem interesov države in gospodarstvenikov. Pri davčni reformi, ki še ni v celoti izvršena, je treba posvetiti dovolj pozornost zaščiti narodnega gospodarstva, da davčna obremenitev ne bo v resnici delna zaplemba premoženja, kakor je bila z davčnimi reformami v nekaterih drugih državah. Gospodarstveniki pa morajo videti, da država potrebuje denar in sredstva za izvrševanje svojih nalog, ki morajo biti vsem v korist.

Predsednik zbornice za TOI v Ljubljani Ivan Jelačin je nato predčital referat ljubljanske zbornice, ki ugotavlja, da je finančni minister izvršil obsežno in pomembno davčno reformo, ne da bi zaslišal prej mnenje gospodarskih zbornic v državi. Ljubljanska konferenca je bila sklicana z namenom, da se prepreči škodljive posledice davčne reforme. Zbornice so mnenja, da je treba tako daljnosežne reforme, ki imajo trajen značaj, izvršiti s pristankom narodnega predstavnika. Zbornice smatrajo, da je davčna reforma enostranska. Upoštevati bi morala, da ob-

stojejo v naši banovini visoke banovinske in občinske doliade, ki znašajo 95 o. odstotkov in 50 odstotkov povprečno. S konkretnimi primeri je g. predsednik pokazal, kakšna je davčna obremenitev po novi davčni uredbi. Zbornice so mnenja, da ni mogoče zahtevati od davkoplačevalca, naj plača več pridobitine, kakor znaša zaslužek kajti taka obremenitev pomeni že kontribucijo. Tudi vprašanje prehoda od prejšnjih davčnih uredb na novo se ni urejeno. Ljubljanska zbornica za TOI je tudi mnenja, da je finančnemu ministru do tega, da ustvarja domači kapital, kar pa ni mogoče, ako so obremenitve večje kakor zaslužek. Po statističnih podatkih so vse naše delniške družbe skupaj plačale lani za davke 636 milijonov din njihov čisti dohodek pa je znašal 630 milijonov din. Naloga ljubljanske konference je težavna, toda nujno je, da vsi zainteresirani sodelujejo pri rešitvi vprašanj, ki so na dnevnem redu. Vladi bo predloženi minimalni program potrebnih sprememb in opornitve nove uredbe, kar bo v interesu ohranitve gospodarskega dela in razvoja v državi, ne da bi država sama imela od tega kakšno škodo, kajti gospodarstveniki se zavedajo, da je treba tudi državnim potrebam zadovoljiti.

Po poročilu predsednika Ivana Jelačina so prišli na vrsto referati delegatov ostalih zbornic. Tajnik beogradske zbornice dr. Svetislav Marodić je poročal o izpremembi preloženih prihodnin. Poročal je, na kakšnih osnovah je bila počešana priprava in tudi o slabih posledicah preloženega vodstva trgovskih knjig za najmanjše zavezance pridobitni. Te nove uredbe bodo škodovala zlasti malim pridobitnikom v Srbiji.

Generalni tajnik zagrebske zbornice dr. Marko Bauer je poročal o niveli anju družbenega in uslužbenega davka, o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih. Zaradi neopretnosti nase davčne uprave mora biti davek objektivni in ne zročen omeni davčnih oblasti.

O povečanju rentnega davka je poročal tajnik združenja denarnih zavodov v Zagrebu Zvonko Špiš. Tajnik industrijske zbornice v Beogradu dr. Stjepan Popović je poročal o posebnem prispevku za sklad za državno obrambo, zbornični svetnik ljubljanske zbornice Stane Vidmar je poročal o davčnih uredbah glede poslovanja prometa, glavni tajnik zagrebske zbornice dr. Veloslav Flešer o uredbi o odpisu zastankov, o kazenskih odredbah in skladu za dajanje nagrad. Glavni tajnik zbornice v Osljeju dr. Tomo Belten je poročal o zakonu o takсах, o trošarinskih predpisih pa sta poročala glavni tajnik zbornice v Novem Sadu dr. Slavko Stanić in glavni tajnik zbornice v Splitu S. Bošković.

Hči dolži lastno mater požiga

Po 23 letih pojasnjena požara

Krško 17. januarja. Bilo je 1. 1916, ko je 8 decembra med 8. in 9. zvečer izbruhnil v hlevu posestnice Antontije Gorenc v Dolnem Zabukovju požar, ki je uničil gospodarsko poslopje s pohištvom, gospodarskim orodjem, obleko in živčevjem. Požar je ogražal tudi sosedno Boltejevo hišo, ki je oddaljena samo 4 metre, a so jo požrtvovalni vaščani rešili škoda, ki jo je povzročil požar je znašala v tedanji vrednosti skoraj 4000 kron. kar je bil takrat zelo lep denar. Ze po tem, kako je bil nastal požar, je bilo takoj jasno, da je bil ožen potaknjen, vendar pa ni bilo tedaj za storilec nikakega sledu.

Komaj dva meseca nato se je pojavil zopet rdeči petelin na skednju Franca Bolteja v isti vasi. Skedenj je pogorel in se je ožen razširil tudi na hišo, na kateri je zgorela streha, nadalje na svinjak, v katerem so zgoreli prašiči, na hlev, kjer je zgorel vol in na kozolec. Požar je ogražal tudi življenje domačih, ki so vsi še trdno spali, ko je bil požar že v največjem razmahu. Tudi v tem primeru se ni dal ničesar rešiti in je bilo škoda tudi okrog 4000 kron. Požigalec je zopet o pravem času izginil.

Za oba požiga so že takrat sumili Franco Hribarjevo iz Dol. Zabukovja in sicer pri Gorencu zato, ker je kupil od njenega očeta hišo in celo posestvo, kar pa njej ni bilo všeč, pri Bolteju pa iz sovraštva do njegove matere, s katero se je vedno prepirala, vendar pa dokazov ni bilo in sta požiga ostala nepojasnjena do današnjega dne, ko je izpovedala njena hčerka Muleja Marija, da je mati zažgala obe hiši in da je to pripravljeno pred sodiščem potrditi s prisego.

Med drugim je izpovedala njena hčerka Marija Muleja: »Točno se datumov ne spominjam, vem pa, da je bilo v adventu, ko sem se nekega večera prebudila in videla svojo mater, kako je popolnoma oblačena prišla od nekod ter nam povedala, da pri Gorencvih gor. Dodala je, naj se nikar nič ne bojimo, ker da bo sedaj stara Gorencčeva imela dovolj ter bo morala od hiše do hiše beračiti.«

Tudi v drugem primeru se spominja prav dobro dogodka ter pravi: »Bilo je v zimskem času in je bil zunaj sneg, ko se je nekega večera, kar pa njej ni bilo všeč, pri Bolteju pa iz sovraštva do njegove matere, s katero se je vedno prepirala, vendar pa dokazov ni bilo in sta požiga ostala nepojasnjena do današnjega dne, ko je izpovedala njena hčerka Muleja Marija, da je mati zažgala obe hiši in da je to pripravljeno pred sodiščem potrditi s prisego.«

Nadalje izjavlja še Mulejeva, da je po njenem mnenju mati, ko je zažgala pri Gorencvih, mislila, da bo zgorela tudi Boltejeva domačija, ki je oddaljena samo 4 metre, a so jo sosedje le rešili. Ko je mater večkrat vprašala, ali je nič ne peče vest,

ji je vedno odgovorila: »Punčara, kar ti ho bodi.« Mulejeva pravi, da je mater sedaj ovađila, ker jo je pekla vesti zaradi njene dejanja. dočim njena mati Franka Hribar odločno zanika, da bi zažgala omenjeni posesti, niti se ne spominja točno, kdaj je gorelo. Hčerka trdi, da je resnica, kar je izpovedala in da je pripravljena potrditi to pred sodiščem s prisego, mater pa pravi, da se hoče hčerka samo mačevati, ker je dobila manjšo doto kakor je pričakovala. Prav tako pravi mati, da je že takrat kmalu po požaru čula, da je zažgal obe poslopji neki Franc Rugej, ki pa je kmalu nato umrl.

Sodniku, ki bo reševal in sodil to zadevo, bo vsekakor težko ugotoviti, v koliko so izpovedbe hčerke Marije Mulejeve resnične. Vsekakor mora biti obema o požaru nekaj jasno in ni vsa zadeva samo povod omenjenega sovraštva med materjo in hčerko. Prebivalstvo vsega okoliša pričakuje z zanimanjem poteka nadaljnje preiskave.

SOKOL

Dolenji Logatec. V nedeljo bodo tekme obsejnega okrožja v Logatcu v smislu razpisla okrožnega načelnika v izvedbo Sokolskega društva Dolenji Logatec. Pričetek ob 14. uri. Prijave v sokolskem domu pismeno ali ustno do pol ure pred tekmo. Zbiranje v sokolskem domu ob 13.30. Pošljite pravočasno prijave! Snežne razmere so odlične, na staro podlago 20 cm pada nov pršič. V nedeljo na svidenje na belih obsejnih poljanah!

Sokolsko društvo v Zagorju javlja, da bo tudi letos veselo planinsko rajanje p'lanincev in smučarjev in sicer v nedeljo 21. t. m. zvečer v Sokolskem domu. Pridite vsi, ne bo vam žal!

8 filmskega platna

Premiera vesele česke komedije »Vražji študentek« v kinu Union. Od danes naprej bo predvajana v kinu Union izredno zabavna filmska komedija, ki je napravljena po orisknem komadu Jaroslava Žalca »Šola zaklad življenja«. Ta film nam podaja odlomke iz sodobnega študentskega življenja in sicer na tako izvrstno, odlično in obenem zabaven način, da bo film z veseljem gledala mladina, pa tudi odrasli ljudje. Prvi bodo gledali svoja lastna »junakinja«, svoje velike in male pustolovščine, svoje vesele, zabavne in žalostne uredbe, primerjali sebe in svoje profesorje s onimi na filmskem platnu, starejša generacija pa, ki je že davno zapustila sokolske klopi, pa se bo z veseljem in ganotjem spominjala svoje nekdajne mladosti in svojih najprejnejših dni, mladniške študentske dobe. Film je napravljen v Pragi in je imel vespovsed velk uspeh. V Zagrebu je bil na sporedu nad dva tedna in ljudje si kar niso mogli nagledati odlične komedije. Bo dala tudi v Ljubljani dovolj zabavo in razvedrilo. 344.

Prisrčno slovo od Zagreba

Tudi pri odhodu kneza namestnika Pavla in kneginje Olge jima je Hrvatski narod izkazal ljubezen in spoštovanje

Zagreb, 18. januarja. I. Večera dopoldne sta se Njuni Visočanstvu knez namestnik Pavle in kneginja Olga poslovila od Zagreba, v katerem sta prebila tri dni. Slovo od Zagreba je bilo nenavadno toplo in prisrčno. Čeprav je večeraj v Zagrebu snežilo in dasi ljudje niso vedeli za čas odhoda, so se že zgodaj zjutraj začele po mestu zbirati čete hrvatske Meščanske zaštite kakor tudi Seljačke zaštite ter številne organizacije in društva in na tisoče občanov, ki je zasedlo najpomembnejše zagrebske ulice in trge. Na slavnostno okrašenem kolodvoru so se zbrali najodličnejši predstavniki oblasti, zbrani so bili tam skoraj vsi ministri ter predstavniki banške oblasti in raznih uradov. Ob 11. se je pripeljal minister za vojsko in mornarico armijski general Nedić, ki je pregledal častno četo, za njim je pa prišel podpredsednik vlade dr. Maček, ki je pregledal častno četo Hrvatske seljačke zaštite, a zadnji se je pripeljal ministrski predsednik Dragiša Cvetković.

Med tem se je bil v kraljevski dvorec v Mesniški ulici ob 10.35 pripeljal ban dr. Subašić s soprogom, ki je knežini Olgi izročila krasen šopek rdečih vrtin z željo, da sprejme to cvetje kot simbol ljubezni in vdanosti vseh žen, dece in vsega naroda banovine Hrvatske. Želja je kneginji srčno in blagoslovljeno pot.

Ob 11. sta knez namestnik Pavle in kneginja Olga v spremstvu bana dr. Subašića ter ministra dvora Milana Antića in generala Leka zapustila kraljevski dvorec in se odpeljala proti kolodvoru. Povsod po ulicah, kjer se je vozil knežini par, so bile zbrane ogromne množice, ki so kolož dvoje prisrčno pozdravljale. Na kolodvoru v dvorski čakalnici sta se knez namestnik in

kneginja Olga poslovila od predsednika vlade Dragiša Cvetkovića in dr. Mačka, kakor tudi od mnogih drugih odličnikov. Soproga dr. Mačka je kneginji Olgi izročila lep šopek cvetja, nato pa se je od visokih gostov poslovila ban dr. Subašić z naslednjim govorom.

»Vaše Visočanstvo! Ko odhajate iz Zagreba s svojega triumfalnega potovanja, ki vidno dokazuje največje delo Vašega Visočanstva, to je konsolidacijo kraljevine Jugoslavije, se ne morem posloviti od Vas drugače kakor z besedami, ki vam jih je večeraj tako toplo izrekel hrvatski kmet v imenu vsega hrvatskega naroda: Naj bodo Vaša pota kakor tudi pota Nj. Vis. kneginje Olge polna božjega blagoslova, kajti ta pota izžarevajo ljubezen, mir in zadovoljstvo. Ona građe narodno moč in to je največja opora za našo srečno bodočnost. S temi besedami naj bo krašena tudi velika zahvala tako hrvatskega naroda kakor tudi vse banovine. Globoko sem prepričan, da to hvaležnost občuti danes vse ljudstvo kraljevine Jugoslavije, zahvalo, ljubezen, vdanost in zvestobo do groba. Živel knez namestnik! Živela kneginja Olga!«

Knez Pavle in kneginja Olga sta se prisrčno zahvalila za pozdrave in se poslovila še posebej od dr. Mačka, ki mu je knez Pavle dejal: Zal mi je, ker zapuščam Zagreb. Nato sta visoka gosta vstopila v vagon in ob sviranju državne himne je dvorani vlak krenil proti Beogradu.

Beograd, 18. jan. p. Nj. Vis. knez namestnik Pavle in kneginja Olga sta se sinoči ob 19. vrnili s svojega obiska v Zagreb v Beograd. Istočasno so se vrnili v Beograd tudi ministri, ki so bili v Zagrebu.

Angleška zunanja trgovina

London, 18. jan. s. (Reuter) Pravkar objavljeni podatki o angleški zunanji trgovini v decembru navajajo, da je znašal v decembru izvoz 40.2 milijona funtov, za 2.3 milijona funtov več nego v novembru lanskega leta in za 1 milijon več nego v decembru 1938. Uvoz v decembru pa je znašal 86 milijonov funtov ter je bil najvišji od decembra leta 1937 dalje. V prvih 8 mesecih lanskega leta je bil angleški izvoz za 6.5 milijona funtov višji nego v istem času leta 1938.

Balkanski tobak za Anglijo

London, 18. jan. AA. Angleške tobačne tovarne so ustavile uvoz ameriškega tobaka, ker sedaj razpolagajo z zalogo za 2 in pol leta. Razen tega je bila izražena želja, da se tobak namestu iz Amerike uvaža iz Turčije in balkanskih držav. Ravatelj neke tobačne tovarne je izjavil, da je vlada postopala zelo modro, ko je ustavila uvoz tobaka iz Amerike ter dovolila, da se uvozi tobak iz Turčije in balkanskih držav. Uvoz tobaka iz teh držav se lahko vrši brez časovnih omejitev. Ravatelj je izjavil, da bo Anglija kupila v Turčiji in Grčiji okoli 6,750.000 kg tobaka.

Angleški poslar Rimu dobil pomoč

Rim, 18. jan. br. Angleška vlada je imenovala za pooblaščenega poslanika v Rimu Noela Charlesa. Poslanik bo deloval kot pomočnik veleposlanika Percy Loraina. V tukajšnjih političnih krogih je izzvalo to imenovanje veliko zadovoljstvo in ga tolmačijo v tem smislu, da je Velika Britanija sedaj priznala Italiji enak položaj vesele kakor Franciji. Zedinjenim državam in pred vojno tudi Nemčiji. Velika Britanija ima namreč v Parizu in Washingtonu ter je imela do vojne tudi v Berlinu poleg veleposlanika tudi še posebne poslanika.

Inserirajte v »Sl. Narodu«!

Ferdo Kozakov »Profesor Klepec« Izvirna komedija je žela močan vnanji uspeh z izvrstno predstavo

Ljubljana, 17. januarja

Kdo bi bil pričakoval, da nas bo zmerom resnobni profesor Ferdo Kozak s predno veselostjo tako imenitno potegnil! Že s samim naslovom in še z nenavadno razlago svoje komedije. Prvotni naslov igre je Peter Klepec. Šele na lepaku so Petra izpustili in nadomestili s profesorom.

Karel Strekelj je 1. 1905 opozoril: Peter Klepec je znan iz dvoje v »Novicah« pri običajnih pravljicah. Kakor Peter Klepec, ki v nekkih črticah spominja na Ilijo Murumca, tako je Martin Krpan gotovo v zvezi z znano pravljico-pesmi o Pegamu in Lambergarju... (Slovan 1904-5). Jakob Sket je v svojem berilu za višjo gimnazijo objavil lastni članek »O narodnih pravljicah in pripovedkah«. V tem članku pravi: Med narodom živijo priče o močnem Stempiharju, o Petru Klepecu... V pripovedki o Klepecu v Berilu za 1. gimn. razred pa smo brali, da je ta slovenski silni kmet premagal in ubil velikan. (1905 I. c.).

Pričakovali smo torej, da bo tudi Kozakov Peter Klepec zmagoval silak kakor Murumec, Stempihar, Lambergar ali Levstikov Krpan. Pa smo pred predstavo šele čitali Jos. Vidmarjevo razlago, da je Kozakov Klepec podoba slovenske inteligence, ki ji »vrhovna moč živi in gine brezplodno in brez pomena za usodo naroda«.

Kozakov Klepec je torej narobe-silak, poražen slabik, in naslov komedije je potemtakem le ironija? Ali Peter Klepec našega dramatika je vendar profesor, celo silno vesten profesor. O njem ne more trditi avtor—profesor, da »njegova duhovna moč živi in gine brezplodno in brez pomena za naroda«! Delovanje vsakega vestnega profesorja je plodno, za inteligentni naračaj in s tem za narod največje delo.

Kakšen namen je torej imel dramatik z naslovom? Jos. Vidmar skrivnostno pripoveduje, da se je avtor izognil temu vprašanju, češ da je šel prezdajati in zanj ne prav primerno govoriti o tem.

Prezdajati? Pred premiero prezdajati? — No, pa naj nam zdaj, po premieri, razložijo zagonetko! Ljudje mislijo, da je naslov le spretna potegavščina, ki se je obnesla: gledalciše je bilo nabito polno. Drugi pa pravijo: Ferdo K. je slavist, ki ve, da pomeni beseda klepec tudi možčka grčavo kladlo, bat, zaničljivo kerca. Dolenjci psujejo: »Ti klepec, ti!«

In ti zadnji bi utegnili pogoditi Kozakovo skrivnost. Zakaj njegov Klepec je res smešen, zaničljiv, naivnež, kladlo, ki pade takoj v najbolj neumen precep. Kakor čisto nedobeden zelen študentek hrepeni od daleč po vseučiliščni in strahopetno se ne upa, da bi jo ogovoril ali ji pisal. Kje je še danes tak 32letni profesor v Ljubljani? (Pa Ferdo K. mora to že bolje vedeti kakor jaz).

Ta Klepec se daje zlorabljati od vse okolič. Bivši šolski tovariš mu izroči poln košček zasledovanih letakov. Klepec jih ne zna nikamor skriti, dasi slučajno stanuje pri detektivu Zulaju, ki jih išče in kajpak takoj tudi najde.

Ta Klepec pa gre takoj nato na večerjo k istemu Zulaju, ki mu govori o zločinu, ječi, rablju. Vendar Klepec strahopetec je in pije, se da upijati in zopet zlorabiti. Zulaj ima sestro, mlado vdovo, ki Klepeca po bratovem navodilu takoj zapelje. Kot če pijani profesor, poln strahu pred posledicami zaradi letakov, se nenadoma izkaže — silaka...

Zgodaj jutraj pričaka Zulaj profesorja pred sestrino spalnico. In Zulaj vpraša: Kaj mislite glede časti moje sestre? In kaj glede otroka? — Glede kakšnega otroka? vpraša Klepec. Tistega, ki pride! odgovori Zulaj. Jasno! Pride kot živa priča nocojšnje zmoze... In Klepec izjavlja: Gospod, jaz sem karakter!

Zulaj pokliče sestro in — zaroka je gotova. Ta profesor res zasluži dolenjski priimek klepeca. Klepci so za javno delo ne rabni.

Tu je pa še drug parček. Profesorjev bivši šolski tovariš, zdaj »komis« (trgovski pomočnik) Skočir, revolucionaren opozicionalec in raznašalec letakov. Ta se v enem dnevu zaljubi in zaroči s Kristino, sestrico zapeljivke-vdove. Zulaj je takoj uganil, da je Skočir prinesel plakate k profesorju skriti. Pretakne Skočirju stanovanje, ga aretirajo, celo uklene in prižene krogla, da bi mu profesor sum potrdil. Kristina pa užene brata Zulaja z grožnjo, da ga bo ogradila, kako zabavlja na predstojnike in kako je korupten. Zulaj se takoj vda, razkrene Skočirja, odobri zaroko s Kristino, sežene letake in gre z najmlajšim parčkom na Rožnik pit. Vse teče kakor namazano, a za verjetnost nas ni briga.

Tu pa je še ena oseba, epizoda, ki jo ima Ana, stud. phil. Skočirjeva sestra. Ideal, po katerem je od daleč profesor strahopet-

no hrepenel. Ta Ana ima najlepšo, najglobljo sceno. Sama pride k profesorju prosit za brata. Lepa mada ljubljanka »Prepozno!« vzdihne profesor, saj je že zaročen z vdovo. Ta prizor je trenuten, a resnično lep.

Avtor je pripisal še eno potegavščino, namreč: »Ta malo smešna in brčkone malo žalostna zgodba se odigrava v modernem ljubljanskem predmestju, na Viču, za Bežigradom ali drugod.« Jaz ne zasledim nič tipično domačega, nič značilno slovenskega in prav nič našim predmetjem svojkega. Takale burka, bolj polna smešnosti kakor humornosti, bolj polna mučnosti kakor žalosti, je čisto mednarodno breznačajna, vobče malomestna. Profesor je karikatura, lutka, šakek skoro pajac, res klepec.

Dobro tip je Zulaj, samo dikača mu je napeta. Resnično živa je Bibijana (odkud to ime?), njegova sestra vdova. Iz polne resničnosti je zajeta Kristina, trezna, pametna punčka, zanimiv je Skočir, nekoliko romantičen zanešenjak, a blede je Ana, pasivna, neizkoriščena.

V vsem jeziku, frazeologiji, obratih in aforizmi, ki so kakor okvirki potreseni, je čutili močan vpliv Cankarjev. Režiser dr. Kreft ima veliko zaslug, da je igro prepolnil z vsimi učinki in dvignil vse posameznosti do skladne izdelanosti v celoti. Scenograf arh. Franz pa je postavil zanimivo, praktično, a ne realistično scenerijo. Sob brez stropov ni niti v najmodernejšem mestu, kaj se na Viču ali za Bežigradom.

Odklovali so se vsi igralci. Na čelu jim Gregorin, ki se je trudil, da bi bil profesor vsaj verjeten in naraven. Težkega klepeca je pa dovedel dosledno do zmage. Izvrstna sta Cesarjev Zulaj in Nablocke možača Bibijana, prav sveža, zelo prikupna Simičeva kot zdrava, odločna Kristina, naravno krepak in pristen Skočir je nadarjeni Sever, a oboževani, izgubljeni ideal Ana, je bila zopet prav simpatična Anica Levarjeva, čije ime mi je pri njeni odlični Zoji (v »Kupčiji s smrtjo«) zadnjik po nesreči obitalo v peresu. Naj jo vsaj tu popravim, da ne bo zamere.

Vzlic svojim opomham sem Kozakove komedije vesel in želim, da nadaljuje s pisanjem veselih iger. Saj so tako izjemne domače veseloirge ali komedije! Lipahov »Glavni dobitke« bi zaslužil repriz.

Publika je sprejela domače dramsko delo znatne tehnične spretnosti zelo toplo in poklicala avtorja z igralci in režiserji opetovano na oder. Bilo je mnogo aplavza in cvetja; zlasti dijaštvo je ob klepcu Klepecu uživalo.

Fr. G.

Iz Celja

— c Celjska bolnica v luči statistike. Lani je bilo v celjsko bolnico sprejetih 9594 bolnikov nasproti 8338 leta 1938, 8446 leta 1937, 8193 leta 1936, 6947 leta 1935 in 4764 leta 1931. Lani so odpustili iz bolnice 7526 ozdravljenih, 1377 izboljanih in 177 neozdravljenih bolnikov. V kirurški oddelku z osemnim odelcem je bilo lani sprejetih 4224, v porodniško ginekološki oddelku 1855, v izobilniški pa 248 bolnikov. V kirurškem oddelku je bilo lani izvršenih 2707 operacij nasproti 2618 l. 1938, 2806 leta 1937 in 2609 leta 1936. V osemnem oddelku kirurškega oddelka je bilo lani 493, predlaniškim pa 111 operacij. V porodniško ginekološkem oddelku je bilo lani 847 operacij nasproti 790 leta 1938, 615 leta 1937 in 586 leta 1936. Lani je bilo 758 porodov s 770 otroki (med njimi 12 dvojčkov) nasproti 648 porodov s 659 otroki leta 1938, 571 porodi s 575 otroki leta 1937 in 509 porodi s 523 otroki leta 1936. Lani je umrlo v celjski bolnici 270 oseb. V odstotkih je znašala umrljivost v celjski bolnici lani 2,90 nasproti 3,17 leta 1938, 2,8 leta 1937, 3,05 leta 1936 in 3,82 leta 1935. Povprečna osterbna doba bolnikov je znašala lani 12 dni in pol, povprečno pa je bilo na dan sprejetih 26 bolnikov. Za osterbo bolnikov je izdala celjska bolnica lani 2.315.555 din.

— c Carinjenje blaga v celjski carinarnici se je že pričelo. Združenje trgovcev za mesto Celje obvešča vse trgovske in industrijske kroge, da so priprave za prejem carinskega blaga v carinsko skladišče na celjskem kolodvoru že toliko napredovale, da se carinjenje blaga že lahko izvršuje.

— c Vlaganje davčnih prijav. Združenje trgovcev za mesto Celje obvešča vse svoje člane, da je treba do 31. t. m. vložiti pri davčni upravi v Celju splošne pridobinske prijave in prijave za poslovni promet na predpisanih listovini. Oni, ki so dolžni voditi knjige o odnosu so jih dejansko tudi že vodili, pa morajo vložiti prijave do 31. marca t. l. Prijave za rentno je treba prav tako vložiti do 31. t. m. S. l. ja-

nuarjem so prišle družbe z omejeno zavezo pod družbeni davek in bodo morale predložiti prijave do konca maja t. l. Najpoznejše pa 15 dni po občnem zboru. Izpolnjen teh prijav mora biti natančna, ker so sicer predvidene stroge kazni. V splošnem se vsi član združenja opozarjajo na novo uredbo o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih in davku na poslovni promet ter zakona o skupnem davku na poslovni promet (Službeni list št. 3. in 4. z dne 10. in 13. t. m. in Službene novne št. 294—C III z dne 23. decembra 1939).

— c Nabavite si takoj davčne karte! Davčna uprava v Celju ponovno opozarja delodajalce, ki zaposlujejo hišno služništvo, da si brezopogojno nabavijo davčne karte do 31. t. m., ker jih bo sicer zadel kazni v smislu člena 95. zakona o neposrednih davkih.

— c Nov sneg. V sredo jutraj je začelo v Celju in celjski kotlini snežiti. V dolini je zapadlo okrog 20, na hrihah pa do 30 cm snega.

— c Med prevozom v bolnico se je smrtno ponesrečil. V Oplotnici pri Konjicah je padel 30-letni hišec Karel Bornekar pred dnevi pri smučanju in se močno poškodoval, tako da je bilo potrebno zdravljenje v bolnici. Ko ga je vozil gospodar z vozom v Celje, da bi ga oddal v bolnico, se je konj, ki je bil vprežen v voz, splašal in je močno potegnil voz. Bornekar je padel z voza, kolo je šlo čezenj in mu prizadelo težke poškodbe na spodnjem delu telesa. Bornekarja so prepeljali takoj v celjsko bolnico, kjer pa je v ponedeljek zvečer počlegel poškodbam.

— c S koli in noži... Ko se je 29-letni zidar Jakob Smodej iz Smartneza v Rožni dolini vračal v ponedeljek domov, so ga napadli neki Lebič ter brata Jurij in Jože Tokovnik in ga obdelali s koli in noži. Prizadejali so mu hude poškodbe na glavi, rokah in ostalem telesu. Smodeja so oddali v celjsko bolnico.

— c Nesreča ne počiva. Ko se je 19letna sobarica Angela Markova v Zalcu grela v torek jutraj pri močno zakurjeni peči, se ji je vnela obleka. Markova je dobila hude opekline na križu. Istega dne se je ponesrečil 47-letni posestnik Josip Laščak iz Podgorja pri St. Juriju ob juž. žel. Ko je okrog 15. podiral v gozdu drevje, mu je padlo podžagano drevo na hrbet in ga močno poškodovalo po križu. V ponedeljek je padel 13-letni organistov sin Vinko Krebs iz Luč pri smučanju in si zlomil desno nogo. Vse tri ponesrečence so prepeljali v celjsko bolnico.

Iz Rajhenburga

— Krmimo ptice! V zadnjih letih smo po naših vrtovih opazili vedno več krmilnic, vendar pa jih je bila vsaj polovica le zaradi lepšega. Razen prvih dni, ko so krmilnice postavili z dobrim namenom, vanje ni pozneje nihče več redno polagal krmil. Letos je z ma izredno ostra. Naše ptice morajo prestatiti mnogo mraza in pomankanja. Prav bi bilo, da bi vsi, ki imajo vsaj kosček vrta, posebno pa še sadjarji, postavili krmilnice, v kolikor jih še niso in vanje redno vsaj enkrat na dan polagali krmila. Nikjer naj bi ne bila postavljena krmilnica samo zaradi lepšega in morda celo samo zaradi dobrega vtisa.

— Ponočnjaki so v noči na nedeljo obiskali hišo g. Geršaka Mihaela čevljarkega mojstra in posestnika iz Rajhenburga. Vlomiti so hoteli v delavnico, od koder bi lahko odnesli večjo zalogo usnja in čevljev. Bli pa so preglasnili in jih je gospodar čul ter pregal. Za njimi je zabrisana vsaka sled.

Radioprogram

Petek, 19. januarja.

7: Jutrnji pozdrav. — 7:05: Napovedi, poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) — do 7:45. — 11: Šolska ura: Po Norveškem (Julija Šušteršič) — 12: Po naših stezicah (plošče). — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. 13:02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Ženska ura: O hranilih (Zinka Muri). — 18:20: Komorni trio (plošče). — 18:40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Od Vodopja do Lisičara, razvoj dubrovniške književnosti (Arsen Venselčič). — 19:40: Objave. 19:50: Kotiček SPD: Smučašica v Kamniških planinah (Pavel Kunaver). — 20: Koncert lahke glasbe (radijski orkester). — 21:10: Sonata: Herta Se fert. klavir. Srečko Kopranc, predavanje. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Pisma šara (plošče).

Sobota, 20. januarja.

7: Jutrnji pozdrav. — 7:05: Napovedi, poročila. — 7:15: Pisan venček veselih zvokov (plošče).

zvokov (plošče) do 7:45. — 12: Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes. — 12:30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13:02: Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesnice vmes. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: a) Pravljice (Sonja Severjeva). b) Striček Matček kramlja in prepeva. — 17:50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18:40: Lega in geopolitična struktura slovenskega ozemlja (dr. Valter Bohinec). — 19: Napovedi, poročila. — 19:20: Nac. ura: Predavanje inspektorja narodne obrambe. — 19:40: Objave. — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20:30: Muzikanta Bog ne zapusti. Pisan večer. Besedilo pripravil Vladimir Golob, izvajajo člani radijske igr. družine. — 22: Napovedi, poročila. — 22:15: Za vesel konec igra Radijski orkester.

Čitajte in širite
»Slovenski Narod«!

„Moj mož ni mogel verjeti svojim očem!“

izjavlja gospa Gaby Wagner.

„PRAVI, DA SEM VIDETI ZA 10 LET MLAJŠA. EVO, KAKO SEM TO DOSEGLA.“

Fotografija gospe Wagner pred uporabo nove kreme za kožo Tokalon z Biocelom.

Fotografija gospe Wagner, ki kaže presenetljivo izpremembo v nekaj tednih.

„Zdi se mi res kakor čudež, to so bile Vladkove besede. Se pred dvema mesecema sem imela brazde in gube na čelu, okrog oči in ust — imela sem res videnje v srednjih letih. Danes se vse prijateljice divijo moji jasni dekliški polti brez vsake gube. Vsem rečem, naj kakor jaz uporabljajo hrano za kožo Tokalon z Biocelom. Nekatero so se mi posmehovale, dokler niso same poizkusile. Ko so videle presenetljive učinke, so tako navdušene, kakor sem jaz.“

Vporablajte za vsako noč rožnato hrano za kožo Tokalon, ki vsebuje Biocel, iznajdbo glosovitega dermatologa. Biocel je vitalni element mladosti, pridobijen iz kože mladih živali — enak je dragocenim in naravnim hranilnim elementom v Vaši lastni koži. Če dan uporabljate belo kremo Tokalon, ki napravi kožo jasno in gladko ter jo očisti od zadrževalcev in razširjenih znojin. S kremami Tokalon so zaimenjeni uspešni rezultati, ali pa se denar vrne.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej. Prekliti, izjave beseda Din 1.— davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din.

REZERVNO KOLO

Kompleto od avtomobila Opel F 4, sem izgubil dne 9. t. m. med 11. in 12. uro dopoldne na državni cesti od Sv. Ruperta v Savinjski dolini do Vranskega. Posten najditelj naj ga odda proti primerni nagradi g. Sente Franju, uradniku tkalnice Mautner v Preboldu. 338

VSAKOVRSNO POHISTVO

Se vedno po starih cenah dovažva v moderni in solidni izdelavi tvrdka »Oprava«. Celovška 50. Sprejemajo se naročila 6. L.

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din.

ZAGINE ODPADKE

jelove in smrekove, suhe, kupujemo vsako količino. Pogoj je, da so brez skorje. Ponudbe na Zagrebčaku dioničku tvornicu papira, Zagreb 2. 337

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej. Najmanjši znesek 5.— Din.

OREHOVA JEDRCA
nova, sortiran cvetlični med in medicio dobite najceneje v MEDARNI
Ljubljana, Zidovska ul. 6 2. L.

ZAHVALA

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše predrage matere, stare matere itd., gospe

Razalije vd. Sulč

izrekamo za mnogočestovito spremstvo, za poklonjeno cvetje našo najpriprstnejšo zahvalo.

LJUBLJANA, dne 18. januarja 1940.

GLOBOKO ŽALUJOCI OSTALI

E. C. Bentley:

„Skok skozi okno“

ROMAN

Tu je pot mojih misli prekinilo dejstvo, ki se zanj poprej nihče ni zmenil. Tako trdno sem bil prepričan, da je bil Manderson ponosi doma, da se niti jaz, niti drugi niso zmenili za to okolnost: niti Martin, niti gospa Mandersonova nista videla obraza tega moža.

Gospa Mandersonova tega moža sploh ni videla. Zdal vam pa takoj pojasnim, da ga sploh ni mogla videti. Govorila je z njim v polnu in pri tem je nadaljevala razgovor, ki ga je imela pred dobro uro s svojim živim možem. Martin je mogel videti samo možev hrbet, sklonjen nad telefonom. Nedvomno je bilo to posnemanje značilne drke telesa. Razen tega je imel mož Mandersonov široki klobuk, hrbet in tilnik izdajata mnogo značilnega. Neznane, ki je imel približno Mandersonovo postavo, ni potreboval drugega, nego žaket, klobuk in talent za posnemanje, da se je preoblekel.

Napravil sem pavzo, da bi razmisliš hladnokrvnost in iznajdljivost tega moža. Stvar je bila preprosta in sigurna, če je bil dobro preoblečen in če so prenesli to njegovi živci. Če sta se mu posrečili ti dve stvari, bi ga bilo moglo izdati samo izredno naključje.

28

Razlog, zakaj je prišel v hišo skozi okno namestu skozi vežna vrata, bo zdaj jasen vsakomur, kdor bo čital te vrstice. Če bi bil prišel skozi vežna vrata, bi bil Martin slišal njegov prihod. Morda bi bil stopil predenj. Zdal je ostal še problem whiskyja. Njemu nisem pripisoval posebnega pomena. V hiši, kjer je osem ali devet ljudi, izginja whisky pogosto na kaj čuden način. Toda bilo je čudno, da je izginil prav tistega večera. Martin je kar strmel nad tem. Zdelo se mi je torej povsem razumljivo, da je človek, ki je storil zločin, slekel truplo in moral odigrati vlogo obupanca, z veseljem pozdravil whisky. Pil je nedvomno, še preden je pozvonil Martinu. Po tem triku je pil še več.

Znal se je pa premagati, kajti najtežja naloga ga je še čakala. Naloga namreč, ki je bila zaradi nečesa zanj najvažnejša: moral se je še zapreti v Mandersonovo spalnico in urediti jo tako, kakor da jo je Manderson rabil. Pri tem mu je pretela nevarnost, da bi se zbudila žena na drugi strani odprtih vrat in da bi ga odkrila. Res je pa, da — čim ni stopil v omejen prostor, kamor je videla s postelje, — da ga je mogla opaziti samo, če bi bila vstala in stopila k vratom. Ugotovil sem, da je tisti, ki je ležal v postelji v spalnici gospe Mandersonove, videl samo zgornji del Mandersonove postelje. Razen tega je človek, ki so mu bile znane razmere v hiši, lahko domneval, da gospa Mandersonova spi. In tu je treba upoštevati še nekaj, da sta se bila oba zakonca v zadnjem času odvajala drug drugemu. Zato je lahko upal, da se gospa Mandersonova — tudi če bi ga

slišala, ne bo zmenila za prisotnost svojega moža.

Ko sem vse to premislil, sem sledil neznanu v spalnico in poskusil predočiti si ga pri delu. Sam sem komaj lovil sapa, ko sem mislil na grozo, ki ga je gotovo obšla, ko je zaslišal tisto, česar se je najbolj bal — glas iz sosedne sobe. Gospa Mandersonova pred sodiščem ni mogla točno povedati, kaj je takrat rekla. Ona domneva, da je vprašala svojega moža, da-li je bil izlet prijeten? A kaj je storil neznanec? Tu prihajamo do zelo važne točke. Ne samo, da ji je odgovoril z Mandersonovim glasom, ko je stal tako nepremično in močno utripajočega srca v sobi, temveč je tvegal celo velik poskus.

Sledeč nenadni notranji pobudi ji je dejal, da je poslal Marlowa z avtomobilom v Southampton, da bi sprejel važno vest od nekoga, ki se odpelje z jutranjim parnikom v Francijo. Zakaj je tako odgovoril mož, ki je bil že dolgo zelo molčeč s svojo ženo, in je poleg tega povedal še nekaj o stvari, zanj zelo važni? Zakaj je govoril prav o Marlowu?

Ko sem prišel tako daleč, sem presojal položaj takole: Manderson je bil ustreljen med deseto uro, ko je avto odpeljal, in med enajsto. Najbrž se je zgodilo to precej daleč od hiše. Truplo je bilo odnešeno nazaj, položeno pred kočjo in slečeno. Okrog enajstih je vstopil skozi vrtna vrata v knjižnico mož, ki ni bil Manderson, v Mandersonovih čevljih, klobuku in suknjiču. Nosil je Mandersonove črne hlače, Mandersonov telovnik in avtomobilski plašč prav tako kakor umetne zobe in samokres, s kate-

rinn je bil ustreljen. Vse to je skril. Pozvonil je hišnemu upravitelju, sedel k telefonu, obrnjen s hrbotom proti vratom, s klobukom na glavi in ves čas, dokler je bil Martin v sobi, se je ukvarjal s telefonom. Potem je pa odšel mirno gor, odločil v Marlowi sobi samokres, s katerim je bil storjen zločin, in ga položil zopet v futral na peči. Potem je odšel v Mandersonovo sobo, postavil čevlje pred vrata, položil Mandersonovo obleko na stol, umetne zobe pa v skledico na nočni omari in si izbral obleko, čevlje in kravato izmed tistih, ki so bile v spalnici.

Tu bi rad napravil kratek presek v opisovanju neznančevega postopanja, da bi lahko razmišljalo v vprašanju, ki je že dovolj pripravljeno: kdo je bil dozdnevni Manderson?

Ko razmišljam o vsem, kar mi je znano o tem človeku in kar lahko z zanesljivostjo domnevamo, prihajam do naslednjih zaključkov:

1. Bil je v tesni zvezi s pokojnikom, storil ni nobene napake v svojih odnosih do Martina in v odgovoru gospe Mandersonove.
2. Oba moža sta bila skoraj enako velika, oba sta kar se tiče širine ramen in višine, imel je pa daljše noge.
3. Mož je bil izredno nadarjen za posnemanje in igralske nastope. Najbrž je bil v tem pogledu tudi izkušen.
4. Razmere v hiši so mu bile prav dobro znane.
5. V vseh okolnostih je moral vzbuditi domnevo, da je bil Manderson po polnoči še živ.

DNEVNE VESTI

— Iz »Službenega lista«. »Službeni list kr. banske uprave dravske obojnice« št. 5 z dne 17. t. m. objavlja uredbu o spremembah in dopolnitvah zakona o takšnih naredbu uprave policije v Ljubljani o začasni ureditvi prodaje prodajalnice bencina in nafte na območju uprave policije, naredbu uprave policije v Ljubljani o prepovedi sankcij, smučanja in drsanja v Tivoljskem parku in razne objave iz »Službenih novic«.

— Zaposlitev absolviranih filozofov. Kakor sporoča prosvetni odelček banske uprave, bo bžkone možno namestiti nekaj absolviranih filozofov ne glede na stroko za učitelje ljudskih šol in jih do deliti meščanskim šolam za toliko časa dokler ne bodo nameščeni na meščanskih ali srednjih šolah. Kandidati, ki bi hoteli sprejeti točasno službo, naj se prijavijo prosvetnemu odelčku banske uprave.

— Razpisana zdravniška služba. Banska uprava razpisuje službo zdravniška zdr. žene zdravstvene občine Žužemberk. Prošnje je treba vložiti pri banski upravi do 8. februarja.

— Razširjenje obrata in delokroga. Kranjske industrijske družbe. Kranjska industrijska družba namerava letos postaviti še eno v soko peč. Po informacijah iz Beograda je dovoljenje za to že podpisano v resornem ministristvu. Razen tega Kranjska industrijska družba namerava razširiti svoj delokrog in zgraditi tovarniško poslopje v notranjosti države, najbrž v Bosni.

— Veliko povpraševanje po naših konjih za izvoz. Zaradi vojne je v vseh državah zadnje mesece veliko povpraševanje za artilerijo, kakor tudi lahke za konj. Kijub motorizaciji se vedno neobhodno potreben pri vojnih operacijah. Zato je tudi pri nas večje povpraševanje po konjih, ki so se zaradi tega nekoliko podražili. Po vsej državi zbirajo kupci in prekupevalci konje. Kupujejo težke konje za artilerijo, kakor tudi lahke za konjenške oddelke. V naši državi bi kupci iz drugih držav radi kupili okrog 20.000 konj, vendar je vprašanje, če jih bomo lahko toliko izvozili.

— Se vedno huda kriza v cementni industriji. Tovarna cementa »Split« na Majdanu je ustavila obratovanje, kakor smo poročali pred tedni ter odpustila okrog 700 delavcev. Tedaj je tudi nehala obratovati tovarna v Ravnih pri Omiču ter odpustila vse delavce razen čuvalcev. Tudi drugi dve tovarni v okolici Splita, ki sedaj še obratujeta, bosta morali najbrž kmalu prenehati delati, saj imata v skladiščih in silosih okrog 4.000 vagonov cementa. Tako količina zadostuje za potrebe na domačih tržiščih in izvoz za pol leta. Cementna industrija preživlja tako hudo krizo, ker se je v jeseni skoraj povsem ustavila stavbna delavnost v državi in ker je tudi ustavljen izvoz cementa.

— Naše železnice. Naše državne železnice zaposlujejo 81.000 uslužbencev in sicer 9.547 uradnikov, 1913 uradniških pripravnikov, 28 kontraktualnih uradnikov, 19.623 zvanikov, 2198 služiteljev, 5125 dnevnarjev, 14.590 kvalificiranih in 17.782 nekvalificiranih delavcev. Dolžina prog je bila lani okrog 9.600 km, postaj je bilo 1028, postajališč 435, križišč 157, lokomotiv 2309, motorov h voz 14, potniških vagonov 5130 s 168.947 sedežev.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno, spremenljivo, zmerno mrzlo vreme tu in tam bo snežno. Včeraj je snežilo v Ljubljani, Mariboru, Zagrebu, Sarajevu, deževalo pa v Splitu, Kumboru in Dubrovniku. Najvišja temperatura je bila v Dubrovniku in Kumboru 13, v Splitu 11, na Rabu 9, na Visu 7, v Beogradu in Sarajevu 3, v Ljubljani -2,6, v Mariboru in Zagrebu -4. Davi je kazal barometer v Ljubljani 756,7, temperatura je znašala -6,0, na aerodromu -7,4 C, snega je padlo do 7. jutrtja 11,1 cm.

Iz Ljubljane

— Iz Sadržajsko in vrtnarsko društvo na Viču ima nocoj ob pol 20. v telovadnici predavanje o skrobljenju sadja. G. predavatelj skulj bo s pomočjo skioptičnih slik obrazložil današnja nova skropliva.

— Iz Koncert ljubljanske filharmonije v petek 26. t. m. v Unioni bo dirigiral ravnatelj zagrebške opere g. Krešimir Baranović, ki je eden izmed najmarkantnejših jugoslovenskih dirigentov in skladateljev in ki se je s svojimi deli poslavil tudi v tujini. Posebno znana je njegova baletna suita »Lilicarska srce«, ki je bila svojačasno uprizorjena v naši operi in ki jo bomo sedaj čuli na koncertnem odru v skladateljevi interpretaciji. Čajkovski. Smetana in slovenska skladba izpolnjujejo spored koncerta.

— Iz Društvo ljubljanskih konservatoristov bo priredilo v nedeljo 21. januarja ob pol 11. dopoldne matinee v Hubadov dvorani (vhod iz Vegove ulice, II. nadstropje). Na izbranem sporedu so skladbe za petje, klavir, rog in orgle. Spored velja kot vstopnica in stane 2 din. Vabimo k obilni udeležbi.

— Iz Filozofsko društvo v Ljubljani bo imelo v soboto 20. jan. ob 18. v predavalnici m. neraloškega instituta na univerzi svoje redno predavanje. Predaval bo g. ravnatelj dr. Simon Dolar o temi: Filozofija v srednji šoli. K predavanju so vabljene vsi, ki se zanimajo. Vstop prost.

— Iz »Ujke«, duhovito 3deljansko veseligrbo Br. Nuška, bodo ponovili v šentja-kobskem gledališču v soboto 20. in nedeljo 21. t. m. ob 20.15. Igra je dosegla nena-

vaden uspeh. Občinstvo, ki je vselej napomnilo dvojnico zadnjega koutčka, se je izvrstno zabavalo in je nekajkrat prekinilo igro z navdušenim odobravanjem. Sodelujejo: Bučarjeva, Grgurevičeva, Sančinova, Šubičeva, Lavric, Moser, Plevelj, Vizjak in drugi. Ker je odšlo tudi pri zadnji predstavi mnogo ljudi brez vstopnic, jih kupite že v predprodaji, da se izognete navalu pri večerni blagajni.

— Iz Jadranska straža se vsem, ki so s sodelovanjem ali z darili odn. prispevili pripomogli, da je tudi letošnja njena prireditve dne 13. januarja uspešno nad vse običajno, najpristnejše zahvaljuje.

— Iz Zadnja pot Ivana Horvata. Včeraj popoldne ob najhujšem snežnem metanju je nastopil pokojni g. Horvat svojo zadnjo pot v večnost. Pred mrliško vežo splošne bolnice se je zbralo veliko števil pokojniških prijateljev in znancev. Ob 14. je šentja-kobski župnik g. Barle opravil pogrebne molitve nakar so pevec »Save« pod vodstvom g. Venturinija zapeli žalostno. Nato se je razvil žalni sprevod, v katerem so bili pokojniški stenovalci, tovarši s predsednikom Lj. poglavščkom na čelu, v velikem številu vsi školi, člani visoke krajevne organizacije JNS, uslužbenstvo pivovarne Union, ki je pokojnemu poklonilo krasen venec, profesorski zbor ženske realne gimnazije na učiteljsko in drugi. Zadnja četa je izkazala pokojnemu tudi komanda dravskega orožniškega polka, ki je poslala posebno deputacijo k pogrebu. Pred viduotkom se je žalni sprevod ustavil, pevec pa so v slovo zapeli žalostno. Na pokopališču so nato položili krsto z blagim pokojnikom k večnemu počitku. Pokojnega Horvata, ki je bil vedno okrit in zmrznjen napretni ak. komo ohranili vsi v trahnem spominu.

— Iz Akademsko podporno društvo. G. Fran Albrecht, sekretar medicinske fakultete na univerzi v Ljubljani, je poslal Jugoslovanskemu akademskemu podpornemu društvu 1510 din, ki so jih nabrali prijatelji pokojnega glavnega univerzitetnega arhivarja Albina Beva in jih v poslastitev njegovega spomina namestu venca na grob pokonili društvu. Plemenitim darovalcem iskrena hvala!

Iz Krškega

— Opozorilo davkoplačevalcem. Opozorjamo na nove razglase davčne uprave v Krškem glede prijave za odmero specialne dajatve za narodno obrambo. Po novih razglasih je treba prijave za zvišanje osnovne znižanje doprinosov kolikovat in ne kakor je bilo prvotno javljeno, da so kolkovine proste. Kmetje, ki plačujejo izključno le zemljinino, katere čisti katastrski donos ne presega 1000.— din so oproščeni posebnega doprinosu in jim torej ni treba vlagati prijave. Davčni zavezanci, oženjeni ali vdovci brez otrok, ki bi morali plačati spec. doprinos po višji stopnji, se te povisice oproste, ako dokažejo, da so imeli otroke, pa so jim umrli. Vsi obrtniki, ki plačujejo pridobitno in pavšalen iznosu, se pozivajo, da do konca januarja 1940 prijavijo, koliko pomočnikov zaposlujejo, odnosno jačno stroja, katerega uporabljajo v obratu.

— Vlaganje prošnje za odpis zaostalih davkov. Prav tako razglasa davčna uprava predpis o prošnjah za odpis zaostankov na davkih, takšah in davčnih in takšnih kaznih. Vsi, katere zadevajo gori navedene vrste zaostankov, naj vložijo prošnje za odpis slednjih zaostankov, poleg pa potrdilo pristojne oblasti, da bi jih izterjala zaostanka ekonomsko uničila. Rok za vlaganje teh prošnje je do 23. marca 1940. Prošnje so oproščene kolkovine, ako davčni predpis ne presega v letu 1938 din 200. Prošnje se vlagajo pri občinskih upravah ali pa pri davčni upravi. Prošnja mora vsebovati vse podatke o imovini davčnega zavezanca (dolžnika) in izjavo, da drugih premožnin in nepremičnin ne poseduje. Prošnji mora priložiti priložiti uradno potrdilo izveleč iz posestnega lista ter potrdilo občinske uprave o imovinskem stanju prosilca. Davčne uprave pa bodo izdajale na zahtevo prosilca potrdilo, da li je upravičen vlagati prošnjo za odpis in priloge brez plačila takse.

— Štrukturalni Andrej zapustil Videm-Krsko. Minuli mesec se je poslovil od nas g. štrukturalni Andrej, učitelj na Vidmu ob Savi. Med nam in la videmski šol je deloval polna tri leta z velikim uspehom in je njegovo delo rodilo viden sad. Z njim smo izgubili vrliga, čutečega človeka, ljubitelja njemu izročene mladine in zelo nadarjenega pevca in glasbenika, da ga kot tovariša niti ne omenjamo. Njegov toplo doneči bariton, ki ga je izpolnjeval na zagrebškem konservatoriju, nam je nudil prenegokrat globok užitek, tako ob priliki koncertov, kjer je nastopal kot solist in v zboru, pa tudi na prijateljskih sestankih, kjer je visoko povzdignil razpoloženje družbe. Najgloblje vrzel pa je razrezal njegov odhod pevskemu društvu »Videmski zvon«, kateremu je bil skoro vsa doba bivanja med nami vzoren in nenadomestljiv pevovodja, kakor tudi pevec. Brez dvoma ga bo naš Zvon težko pogrešal. Edino upanje nas tolaži, da ni šel daleč od nas in da ga bomo lahko od časa do časa obiskali, ali pa da bo zopet prišel pogledat k nam in nam bo zapel spet kakšno prelepo, kakor jih zna. Na novem službenem mestu pa mu želimo tako Krčani kakor tudi Videmčani mnogo sreče in še lepših uspehov, kakor jih je žel med nami.

Mariborsko vreme v letu 1939

Najbolj moker mesec je bil maj, najbolj suh pa april
Povprečna letna toplota 10 stopenj Celzija

Maribor, 17. januarja. Pregled vremena v preteklem letu kaže nekatere značilne zanimivosti. Najtoplejše dan je bil 22. julij, ko smo imeli 35,6 stopen Celzija v senci, najmržljivejši pa je bil 31. december, ko smo imeli jutraj 23,5 C pod ničlo. Toplotna razlika med najvišjo in najnižjo dnevno temperaturo je bila lani 59,1 C. Imeli smo 61 dni s toploto 25 stopenj in s še višjo toploto, zelo mrzlih dni z najvišjo dnevno temperaturo pod ničlo je bilo 11 dni. Povprečna letna toplota je znašala 10 C, povprečna najvišja 14,8, povprečna najnižja 4,5 C.

je znašala 9,9 C. Tudi je bilo predlanskim manj vročih dni in sicer le 35, mrzlih pa prav tako manj, namreč samo 8 dni. Deževalo je lani 117 dni, snežilo pa 23 dni. V 140 padavinskih dnevih se je zilo 801,1 mm vode, tako da pride na posamezni padavinski dan približno 5,7 ali okoli 2,2 mm na vsak letni dan. Najbolj moker je bil mesec maj z najvišjo dnevno padavino 53,3 mm, najnižjo mesečno višino padavin pa je imel suhi april, najvišja dnevna padavina je dosegla komaj 7,4 mm. Najvišja dnevna višina snega je dosegla lani 19 cm, sneg je ležal na zemlji samo v januarju in decembru skupaj 36 dni. Predlanskim je bila priroda glede padavin bolj radodarna. Kmetijski pridelki niso tedaj trpeli zaradi toliko suše kakor lani. V 106 padavinskih dnevih se je izlilo tedaj

833,2 mm vode, to je nekoliko več na posamezen padavinski dan kakor lani. Sneg je pokrival predlanskim zemljo celih 45 dni, najvišja dnevna višina je bila 33 cm. Najvišji barometrijski pritisk je dosegel lani višino 749,6 mm, najnižji 719,9, povprečni 736,7 mm. Predlanskim se je barometer dvignil najvišje na 752,9 mm, najnižje pa je padel na 718,5 mm.

Povprečna letna vlažnost je bila lani 72,7%, predlanskim pa 79,6%. Tudi v tem vidimo, da je bilo lansko leto bolj suho od predlanskega.

Povprečna letna oblačnost je izkazovala lani 6,1 z oblaki zastrtega neba in je bil najbolj oblačen oktober z 8,3, najmanj oblačen pa julij s 4,4 oblačnosti. Popolnoma jasnih dni je bilo 18. Letu 1938 pa je bilo število jasnih dni večje. Največja mesečna oblačnost je beležila 7,5 desetini, najmanjša

3,9 desetini, povprečna letna oblačnost pa 5,5 desetini z oblaki pokritega neba. Na podlagi tega primerjanja lahko vidimo, da je bilo lansko leto bolj oblačno kakor predlansko.

Glede vetrovnosti lahko omenimo, da je bilo lani 73 popolnoma brezvetrovnih dni. Največkrat je pihal jug, najmanj pa vzhodni veter, najvharnejši je bil maj, najbolj tih pa december. Predlanskim pa je bilo v Mariboru 69 popolnoma tihih dni, najbolj vetroven je bil januar, najmanj vetroven pa november.

Končno naj še omenimo, da je bilo lani v Mariboru 15 zelo meglenih dni, 62 pa malo meglenih. Razen tega smo imeli 43 dni s slano, 58 dni z roso, 1 dan s točo, 11 dni pa z močnejšo nevihto, ki pa ni k sreči povzročila večje škode.

Do smrti povožena

Tragična smrt 28 letne Gizele Filipičeve

Maribor, 17. januarja. Letošnja izredno huda zima je zahtevala v Mariboru že mnogo žrtev. Dan za dnem se ljudje poškodujejo na poledenih cestah in ulicah. Število poškodovancev je zaradi posledice naraslo v letošnji zimi že na 30.

Izredne vremenske razmere so zahtevale danes opoldne žal tudi človeško življenje. Ko je davi prišel padati nov, suh sneg, ki je pokril poledene ceste in ulice, je bilo to stanje za motorni promet zelo nevarno, ker so motorna vozila, ki so vozila malce hitreje, pričela drseti, tako da zavore niso mnogo pomagale.

Tako je okoli 12. vozil avtoizvošček Čampa s svojim avtomobilom po Aleksandrovi cesti od glavnega kolodvora proti Slovenski ulici. Vozil je, kakor pravijo priče, z zmerno brzino. Zgodilo pa se je, da je v trenutku, ko je hotel g. Čampa s svojim vozilom pasirati križišče Aleksandrove in Kopališke ulice, privzelo iz Kopališke ulice tovorni avto. Da bi preprečil morebitni karambol, je g. Čampa potegnil zavore, ki so niso imele nobenega učinka in je avto drsel z desne strani preko široke ceste na levo stran — na pločnik. Prav v tem trenutku je bil promet precej živahen. Ljud-

je, ki so bili na pločniku pred Moravčevco trgovino na Trgu svobode, so naglo odskočili, toda po nesrečnem naključju je avto zagabil mlajšo žensko ter jo potisnil k zidu Scherbaumovega paviljona. Sunk in pritisk k zidu je bil tako močan, da je ženska obležala nezavestna v mlaki krvi. Iz ust in nosa ji je tekla kri. V trenutku se je na kraju nesreče zbrala velika množica ljudi. Neki avtoizvošček je imel toliko prisotnosti duha, da je nezavestno žensko takoj naložil na svoj avto in jo prepeljal v splošno bolnico, kjer pa so zdravniki ugotovili, da je vsaka pomoč zaman, ker je že podlegla hudim ranam in umrla. Imela je strašne poškodbe na glavi, razen tega pa polomljena rebra. Smrt je po mnenju zdravnikov morala takoj nastopiti.

Kmalu po usodni prometni nesreči so tudi ugotovili identiteto smrtne žrtve. Je to 28-letna pekarjeva hčerka Gizele Filipič, stanujoča v Milinski ulici 31, ki je imela dopolne v mestu opravke, pa se je opoldne vračala domov. Njene zemske ostanke so prepeljali v mrtvašnico na mestnem pokopališču na Pobrežje. Tragična nesreča je zbudila v Mariboru toplo sočustvanje z nedolžno žrtvijo, saj je bila pokojna Gizele Filipič priljubljena in simpatična deklica.

Mariborske in okoliške novice

— Nočno lekarniško službo imata tekoči teden Maverjeva lekarna pri Zamočju in Gosposki ulici 12, tel. 28-12, ter Vavputova lekarna pri Angeli varuhu na Aleksandrovi cesti 33, tel. 22-13.

— Iz postne službe. Za poštne inspektorje v V. skupini so imenovani pri pošti Maribor I Ivan Sajina in Vladimir Kunar, pri pošti Maribor II Peter Maroh in Jože Gradinski. Za višja kontrolorja v VI. skupini sta napredovala pri pošti Maribor II Miroslav Bešin in Ana Vavovec. Za tehniške pristavce VIII. skupine pri tukajšnji X. teleonski in telegrafski sekciji je imenovan inž. Vladimir Skof, za višjega tehniška VII. skupne pa Franc Krajnc.

— Iz mariborskega govorniškega kluba. Novinarji se opozarjajo, da morajo vložiti prošnje za poslovne knjižice pri mestnem poglavarstvu v Mariboru najkasneje do 20. januarja. Zadevni formulirji se dobijo pri mestnem popisovalnem uradu.

— Kratkoglasenjavljena obhajajo mariborski pravoslavni verniki v petek 19. t. m. s službo božjo v tukajšnji pravoslavni kapei. Ob pol 11. krene tradicionalna bogoslovniška procesija na Trg svobode, kjer bodo blagoslovili ledeni križ.

— 70letnica Mariborove mame. Danes praznuje v ožjem družinskem krogu 70-letno rojstvo za vse dobro in plemenito vneta Mariborova mama, gospa Ljubica Marinova. Nepregledna je vrsta njenih dobrih del, vzorno je njeno narodno delovanje v predvojni dobi v Mariboru, zlasti v slovenskem športnem klubu in v Dramatičnem društvu. Na odru v Narodnem domu je žela velike uspehe kot izvrstna igralka, zlasti v igri »V znamenju križa« kot Popeja. Slavljenka je po rodu iz ugledne škrlčeve rodbine in je bilo vse njeno življenje en sam delovni dan. Bila je skrbna, plemenita krušna mati najmanj 120 dijakom, od katerih zavzemajo danes številni njeni, nekdanji varovanci v našem družabnem življenju odlična mesta v najrazličnejših poklicih. Skupno s svojim nepozabnim soprogom Stankom in ljubljenski otroci je prežela 1914 v zvezi z ruskimi dogodki razna preganjanja in nevarnosti, dokler ni tudi za plemenito Marinovo mamico vzšla zarja lepših dni. Ob 70letnici zre lahko s ponosom na svoje otroke, izmed katerih je najstarejša gospa Ela soproga inspektorja g. Kocuvana, dr. Vilko zdravnik in znan društveni delavec, hčerka Ljubica je poročena z dr. Lebarjem v Krizevcih pri Ljutomeru, najmlajši Stanko pa si je izbral Francijo za svoje novo domovino. Posebno nežne skrbnosti pa je deležnih njenih šestoro vnukov, ki so vsi srečni v družbi predobre babice. Ob sedmem »križu«, ki si ga je nadela slavljenka na svoja še zmerom krepka ramena, ji želimo, da bi nadaljnja desetletja svojega življenja preživela v krogu ljubljenskih svojcev v čim večji sreči ter zadovoljstvu.

— Pomanjkanje premoga. Delavska politika poroča v številki 7: »V mestu se govori, da so nastale motnje v dobavi premoga in da bodo za to okrog 1. februarja zaprli šole, dokler ne preneha pomanjkanje premoga. Premoga primanjkuje, ker so ga zaradi neprilicah hude zime porabili več kakor so računali, potem pa tudi zaradi tega, ker nimamo dovolj tovornih vagonov na razpolago.

— Mariborčani na državnem prvenstvu. Poleg Fanedla, Legvarta, Šubica in Krajncice se udeležijo bohinjskih tekmovalni tudi mariborski junior Jože Stante, ki je dosegel lepe uspehe pri nedeljskih tekmovalnih v Ribnici na Pohorju.

— Jadranska noč z revijo narodnih noš! Naša vsakoletna prireditve »Jadranska noč« z revijo narodnih noš se lahko smatra bodisi po svojem sijaju in lepoti kakor tudi pestrosti višek plesne sezone. Zato vsi na prireditve Jadranske noči v Sokolskem domu, v soboto dne 20. t. m. Odbor. 6-M

— Nov grob. Na Ptujski cesti 25 na Tezmem je umrl zasebnik Rudolf Leber, star 59 let. V splošni bolnici je umrla za sebnica Amalija Stafel, stara 81 let. Za lučim našo globoko sožalje!

— Poroke. V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Ivan Marek, cand. ing., in

Zlata Zimič, učiteljica. Kneza Kocija ulica 19; Miroslav Krajnc prometni uradnik, in Ljudmila Zimič, zasebna uradnica, Kneza Kocija ulica 19; Ivan Fakleš, čevljarški pomočnik, in Leopoldina Penfenger, tkalka, Aleksandrova cesta 64; Emil Smasek, profesor, in Leonhards Prah; Miroslav Lorgar, zasebni uradnik, Kežarjeva ulica 9, in Amalija Smerdu, zasebna uradnica, Jadranska ulica 21; Alojzij Stajnik, krojaški pomočnik, Radoslavci, in Kristina Kosi, posestniška hči, Vogrčevci; Karel Jerič, premogarski železnice v p., in Jera Petrovič, poljska delavka, Pobrežje; Janez Lah, mizarjski mojster, in Pavla Kmetec, posestniška hči, Tržaška cesta 26. — Obilo sreče! — Hitro izsleden. V Andrejnih pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah je bil izvršen drzen vlom v kletne prostore posestnika Alojzija Simončiča. Zlikovec je odnesel sodček žganja ter razne poljske pridelke in gospodarsko orodje. Vlom so osumili 43-letnega Avgusta Frasa, ki je pobegnil. Ko se je večer mudil vodja orožniške postaje pri Sv. Antonu v Slovenskih goricah v Mariboru, je na Glavnem trgu zagledal Avgusta Frasa, ki ga je takoj aretiriral ter izročil v mariborske sodne zapore. Pri zaslišanju je Fras vlom priznal ter dejal, da je ukradene predmete prodal.

— Nove žrtve poledice. V mariborsko splošno bolnico so se večer zopet zatekle 4 osebe, ki so si zaradi padca na poledenih tleh zlomile ude. To so 21letna vinčarica Marija Trstenjak iz Košakov, ki si je zlomila desnico, 17letni ključavničarski vajenec Anton Fajdiga, ki si je zlomil levo nogo, 27letni delavec Miroslav Jerič s Koroske ceste, ki si je zlomil levico, in 45letna zasebnica Elizabeta Cafuta, ki si je pri padcu na poledenih tleh zlomila desno nogo.

— Pazite na zimske plašče. V zadnjem času se množijo tatvine zimskih plaščev po javnih lokalih. Tako je večer v neki tukajšnji kavarni izginil privatnemu uradniku Emeriku Uranu 900 din vreden zimski plašč, delavcu Francu Vogrinu pa je tat odnesel iz neke gostilne na Tržaški cesti 750 din vreden zimski plašč.

— Mariborsko vreme. Vremenska napoved pravi, da bo oblačno vreme. Po planinah bo še snežilo. Včeraj je bila najvišja temperatura -4, davi najnižja -13, višina snega znaša 25 cm.

Mariborsko gledališče

Četrtek, 18. januarja: Zaprtlo.
Petek, 19. januarja: Zaprtlo.
Sobota, 20. januarja, ob 20.: »Via Mala«. Znižane cene.

Iz Poljčan

— Smrt Kosi med šolsko mladino. Dočim zadnjih osemnajst let med deca v tukajšnji šoli ni bilo nobenega smrtnega primera, je v tekočem letu že drugič zamahnila smrt s svojo neusmiljeno roko. Pred dobrim mesecem je umrl v bolnici zaradi davice učenec I. oddelka Stanko Stih, večer pa so položili k večnemu počitku učenko VI. oddelka Zoro Mlakarjevo. Najžalostnejše je, da smrti nihče ni pričakoval. Mlakarjeva, ki je bila navdušeno zdrava, je bila v petek še v šoli. Nihče, najmanj ona sama ni slutila, da nosi v sebi že klice smrti. Ko ji je v soboto zvečer postalo slabo in so poklicali zdravnika, je bilo žal že prepozno. Nastopilo je notranje zastrupljenje in je 13letna deklica v nedeljo jutraj umrla. Tako staršem kakor sploh vsem, se je zdelo to neverjetno. Saj ni mogoče, da bi ugasnilo življenje mlade Zore, ki je bila še prejšnji dan vsa vedra in nasmejana med njimi. Kako je vse čustveno s prizadetimi starši, je pokazal pogreb v torek dopoldne. Poleg drugih so jo spremlili na zadnji poti vsi šolarji. Gledalci so se poslovala ob okrašenem grobu, ki je bil obdan z vencem in cvetjem, njena sočutenka Potočnikova, pretresljivo so zapeli učenci »Gozdič je že zelen...« in »Sonce mi rajša...« Oči vseh navzočih so se iskrale v solzah, ko so odhajali s pokopališča, kjer je ostalo za večno pokopano, upa polno mlado življenje.

Izpred sodišča

100.000 din odškodnine za bolezen

Maribor, 17. januarja. V mariborskih nameštenskih krogih zbujajo veliko zanimanje pravda, ki teče pri okrožnem sodišču v Mariboru. Gre namreč za odškodninsko tožbo neke privatne uradnice proti mariborskemu tovarnarju, pri katerem je bila več let nameščena. Zgodilo se je, da je uradnica zbolela in je morala službo zapustiti. Ker je bila mnenja, da si je nakopala težko bolezen v tovarniških obratih, je vložila meseca novembra 1938 pri okrožnem sodišču proti svojemu bivšemu delodajalcu tožbo, v kateri je zahtevala 100.000 din odškodnine za bolezen, razen tega pa še okoli 44.000 din za razne nadure itd., ker je za vsako delo nesposobna, pa še primerno mesečno rento.

Mariborsko okrožno sodišče se pečasto zadevo že več kakor leto dni. Bilo je doslej že 5 razprav, pri katerih so bili zaslišani kot priče razni strokovnjaki in eksperti, ki so podali svoje mnenje glede higieničnega stanja v tovarnici. Za prihodnje dni je razpisana že 6. razprava v omenjeni zadevi, na kateri bo morda že izrečena sodba, ki jo mariborski zasebni nameščenci pričakujejo z velikim zanimanjem.

— Priporodljiv trgovinski potnik je 30-letni Fr. Pahernik iz Maribora, ki je bil uslužben pri tukajšnji tvrdki Kleindienst & Posch. Ko je namreč Pahernik zapustil lani svojo službo, so opazili, da je z njim zmanjkalo tudi 3600 din vreden pisalni stroj. Pahernik se je moral zaradi tega večerj dopolne zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča, ki ga je obsodil na mesec dni zapora ter na izgubo častnih državljanjskih pravic za dobo 2 let, pogojno na 5 let.

— Tatvina na mariborskem kolodvoru. Dne 4. oktobra 1939 je na tajnostnih urah izginila neki tukajšnji prevoznik tvrdki pošiljka bakra v vrednosti 1100 din. Poizvedbe so dognale, da je tatvino izvršil 50-letni sofer Peter Varič, ki je baker provalil. Varič se je moral zaradi tega zagovarjati pred malim kazenskim senatom mariborskega okrožnega sodišča, ki ga je obsodil na mesec dni zapora.

SPORT

Medklubske »smučarske tekme« v slalomu in smuku bo priredil športni klub »Zeleznikar« v nedeljo 21. jan. pri Ruški koči na Pohorju. Tekma v slalomu se bo pričela ob 10. dopoldne pri stari »Glažutici« v bližini Ruške kočice, tekma v smuku pa ob 15. s startom pri Sv. Bolfenku; proga za smuk vodi po novi smučarski poti. Pravico do tekmovalanja imajo vsi verificirani tekmovalci JZSS, ki so istočasno člani Mariborskega zimsko-sportnega združenja. Prijave naj se pošljejo na predpisanih tiskovinah (tekmovalnih prijavnih) najkasneje do 19. jan. ob 12. na naslov: SK »Zeleznikar« v Mariboru; delavnice drž. železnice. Naknadne prijave so podvržene prijavnini 10 din ter se sprejemajo do izključno 1 ure pred startom. Zrebanje števil in zdravniški pregled bo 20. jan. ob 20. na Ruški koči. Tekmovanje bo po praznikih in pravilnikih JZSS. Objava rezultatov bo v gostilni Kušar v Sv. Radvanju.

Cerkveno pokopališče naj bo — park!

Maribor, 16. januarja. V burni seji občinskega sveta v začetku leta 1926 je prišel na dnevni red predlog načelnika fin. oddelka dr. Jerovška, naj mestna občina zamenja svoje pokopališče z že opuščanim cerkvenim pokopališčem ob Strossmayerjevi ulici. V razpravi se je pokazalo veliko pomanjkanje razumevanja pokopališkega vprašanja tudi tam, kjer gre za očitne interese mestne občine. Tu pa je bila podana zelo redka prilika. Ko je bila občina primorana pri tem sicer tako košljivem kulturnem vprašanju v prvi vrsti upoštevati svoje gospodarske interese, jim predlogu je bilo že vnaprej zelo sumljivo to, da cerkev sploh ponuja občini svoje pokopališče v zameno in skriva to ponudbo pod plačtem izgovora, da želi s to zamenjavo mestni občini prihraniti na stroških za ograjo mestnega pokopališča v znesku najmanj za 400.000 din.

Podatki, ki jih je prinesla ta razprava in ki se v glavnem tudi med tem niso spremenili, so važni tudi sedaj, ko gre za končno likvidacijo cerkvenega pokopališča in za ugotovitev njegove vrednosti.

Staro cerkveno pokopališče meri 33 tisoč kvadratnih metrov in predstavlja po uradni cenitvi mest. stavb. urada vrednost 750.000 din. Občinsko pokopališče na Pobrežju pa je takrat obsegalo 44.311 kvadrat. metrov in je bilo cenjeno na 854.000 din.

K tej razliki pa pride še druga, večja in odločujočega pomena za mestno občino. Pri tej ponudbi je cerkev postavila pogoj, da mora staro (njeno) pokopališče ostati še 10 let v tedanjem stanju in se sme nadaljnih 40 let uporabljati samo kot park. K cenitvi cerkvenega pokopališča je treba še pripomniti, da so bila visoko cenjena stara poslopja (mrtvašnica, grobarjevo stanovanje, Slomškova kapela itd.), dejansko pa so te stavbe brez vrednosti, ker se morata obe prvi stavbi porušiti, a Slomškova kapela je za druge namene neuporabna, ker je kot taka nedotakljiva.

Neglede na to bi mest

Ferdo Kozakov »Profesor Klepec«

Izvirna komedija je žela močan vnanji uspeh z izvrstno predstavo

Ljubljana, 17. januarja. Kdo bi bil pričakoval, da nas bo zmerom resnobni profesor Ferdo Kozak s poredno veselostjo tako imenitno potegnil! Že s samim naslovom in še z nenavadno razlago svoje komedije. Prvotni naslov igre je Peter Klepec. Šele na lepaku so Petra izpustili in nadomestili s profesorjem.

Karel Štrekelj je 1. 1905 opozoril: Peter Klepec je znan iz dvojice v »Novicah« pri občnih pravljicah. Kakor Peter Klepec, ki v nekkih črticah spominja na Ilijo Muromca, tako je Martin Krpan gotovo v zvezi z znano pravljico-pesnjico o Pegamu in Lambergarju... (Slovan 1904-5). Jakob Sket je v svojem berilu za višjo gimnazijo objavil lastni članek »O narodnih pravljicah in pripovedkah«. V tem članku pravi: Med narodom živijo priče o močnem Štepiharju, o Petru Klepcu... V pripovedki o Klepcu v Berilu za 1. gimn. razred pa smo brali, da je ta slovenski silni kmet premagal in ubil velikana. (1905 1. c.).

Pričakovali smo torej, da bo tudi Kozakov Peter Klepec zmagovit silak kakor Muromec, Štepihar, Lambergar ali Levstikov Krpan. Pa smo pred predstavo šele čitali Jos. Vidmarjevo razlago, da je Kozakov Klepec podoba slovenske inteligence, ki ji »vrhovna moč živi in gine brezplodno in brez pomena za usodo naroda«.

Kozakov Klepec je torej narobe-silak, poražen slabik, in naslov komedije je potemtakem le ironija? Ali Peter Klepec našega dramatika je vendar profesor, celo silno vreden profesor. O njem ne more trditi avtor—profesor, da »njegova duhovna moč živi in gine brezplodno in brez pomena za naroda«. Delovanje vsakega vestnega profesorja je plodno, za inteligentni naraščaj in s tem za narod največjega pomena.

Kakšen namen je torej imel dramatik z naslovom? Jos. Vidmar skrivnostno pripoveduje, da se je avtor izognil temu vprašanju, češ da je šel prezgodaj in zanj ne prav primerno govoriti o tem.

Prezgodaj? Pred premiero prezgodaj? — No, pa naj nam zdaj, po premieri, razloži zagonek! Ljudje mislijo, da je naslov le spretna potegavščina, ki se je obnesla: gledalciče je bilo nabito polno. Drugi pa pravijo: Ferdo K. je slavist, ki ve, da pomeni beseda klepec tudi moška grčavo klado, bat, zaničljivo kerla. Dolenjci psujejo: »Ti klepec, ti!«

Inti tadjni bi utegnili pogoditi Kozakovo skrivnost. Zakaj njegov Klepec je res smešen, zaničljiv naivnež, klada, ki pade takoj v najbolj neumen precep. Kakor čisto nesodoben zelen študentek hrepeni od daleč po vseučiliščni in strahopetno se ne upa, da bi jo ogovoril ali ji pisal. Kje je še danes tak 32letni profesor v Ljubljani? (Pa Ferdo K. mora to že bolje vedeti kakor jaz).

Ta Klepec se čaje zlorabljati od vse okoličice. Bivši solski tovariš mu izroči poln kovčeg zasledovanj letakov. Klepec jih ne zna nikamor skriti, da slučajno stanuje pri detektivu Zulaju, ki jih išče in kajpak takoj tudi najde.

Ta Klepec pa gre takoj nato na večerjo k istemu Zulaju, ki mu govori o zločinu, ječi, rablju. Vendar Klepec strahopetec je in piše, se da upijati in v zopet zlorabiti. Zulaj ima sestro, mlado vdovo, ki Klepca po bratovnem navodilu takoj zapelje. Kot čep pijani profesor, poln strahu pred posledicami zaradi letakov, se nenadoma izkaže — silaka...

Zgodaj jutraj pričaka Zulaj profesorja pred sestrično spalnico. In Zulaj vpraša: Kaj mislite glede časti moje sestre? In kaj glede otroka? — Glede kakšnega otroka? vpraša Klepec. Tistega, ki pride odgovori. Zulaj. Jasno! Pride kot živa priča nocojšnje zmote... In Klepec izjavlja: Gospod, jaz sem karakter!

Zulaj pokliče sestro in — zaroka je gotova. Ta profesor res zasluži dolenjski priimek klepca. Klepci so za javno delo ne rabni.

Tu je pa še drug parček. Profesorjev bivši solski tovariš, zdaj »komik« (trgovski pomočnik) Skočir, revolucionaren opozicionalec in raznaalec letakov. Ta se v enem dnevu razljubi in zaroči s Kristinko, sestrico zapeljivke-vdove. Zulaj je takoj uganil, da je Skočir prinesel plakate k profesorju skriti. Pretakne Skočirju stanovanje, ga aretirajo, celo uklene in prične domov, da bi mu profesor sum potrdil. Kristinka pa užene brata Zulaja z grožnjo, da ga bo ovadila, kako zabavlja na predstojnike in kako je korupten. Zulaj se takoj vda, razkrene Skočirja, odobri zaroko s Kristinko, sežge letake in gre z najmlajšim parčkom na Rožnik pit. Vse teče kakor namazano, a za verjetnost nas ni briga.

Tu pa je še ena oseba, epizodka, ki jo ima Ana, stud. hiš. Skočirjeva sestra. Ideal, po katerem je od daleč profesor strahopet-

no hrepenel. Ta Ana ima najlepšo, najglobljo sceno. Sama pride k profesorju prosit za brata Lepa mlada ljubljanka. »Prepoznol« vzdihne profesor, saj je že zarocen z vdovo. Ta prizor je trenuten, a resnično lep.

Avtor je pripisal še eno potegavščino, namreč: »Ta malo smešna in brzokone malo žalostna zgodba se odigrava v modernem ljubljanskem predmestju, na Viču, za Bežigradom ali drugod.« Jaz ne zasledim nič tipično domačega, nič značilno slovenskega in prav nič našim predmetjem svojskega. Takale burka, bolj polna smešnosti kakor humornosti, bolj polna mučnosti kakor žalosti, je čisto mednarodno breznačajna, vobče malomestna. Profesor je karikatura, lutka, šašek, skoro pajac, res klepec.

Dobro tip je Zulaj, samo dikeja mu je napeta. Resnično živa je Bibijana (odkud to ime?), njegova sestra vdova. Iz polne resničnosti je zajeta Kristinka, trezno, pametno punce, zanimiv je Skočir, nekoliko romantičen zaneženjak, a blede je Ana, pasivna, neizkoriščena.

V vsem jeziku, frazeologiji, obratih in aforizmi, ki so kakor cvetki potreseni, in čutili močan vpliv Cankarjev. Režiser dr. Kreft ima veliko zaslug, da je igro prepeljal z vsemi učinki in dvignil vse posameznosti do skladne izdečnosti v celoti. Scenograf arh. Franz pa je postavil zanimivo, praktično, a ne realistično scenografijo. Sob brez stropov ni niti v najmodernejšem mestu, kaj še na Viču ali za Bežigradom.

Odlikovali so se vsi igralci. Na čelu jim Gregorin, ki se je trudil, da bi bil profesor vsaj verjeten in naraven. Težkega klepca je pa dovedel dosledno do zmage. Izvrstna sta Cesarjev Zulaj in Nablocke možača Bibijana, prav sveža, zelo prikupna Simičeva kot zdrava, odlična Kristinka, naravno krepak in pristen Skočir je nadarjeni Sever, a oboževani, izgubljeni ideal Ana, je bila zopet prav simpatična Anica Levarjeva, čije ime mi je pri njeni odlični Zoji (v »Kupčiji s smrtjo«) zadnjič po nesreči obitalo v peresu. Naj jo vsaj tu popravim, da ne bo zamere.

Vzlic svojim opombam sem Kozakove komedije vesel in želim, da nadaljuje s pisanim veselih iger. Saj so tako izjemne domače veseloligre ali komedije! Lipahov »Glavni dobitek« bi zaslužil repriz.

Publika je sprejela domače dramsko delo znatne tehnične spretnosti zelo toplo in poklicala avtorja z igralci in režiserji opetovano na oder. Bilo je mnogo aplavza in cvetja: zlasti dijaštvo je ob klepcu Klepcu uživalo.

Fr. G.

Iz Celja

—c Celjska bolnica v luči statistike. Lani je bilo v celjsko bolnico sprejetih 9594 bolnikov nasproti 8338 leta 1938, 8446 leta 1937, 8193 leta 1936, 6947 leta 1935 in 4764 leta 1934. Lani so opustili iz bolnice 7526 ozdravljenih, 1377 izločenih in 177 neozdravljenih bolnikov. V kirurški oddelku z osemnim oddelkom je bilo lani sprejetih 4224, v porodniško ginekološki oddelku 1855, v izolirnici pa 248 bolnikov. V kirurškem oddelku je bilo lani izvršenih 2707 operacij nasproti 2618 l. 1938, 2806 leta 1937 in 2609 leta 1936. V osemnem oddelku kirurškega oddelka je bilo lani 493, predlani pa 111 operacij. V porodniško ginekološkem oddelku je bilo lani 847 operacij nasproti 790 leta 1938, 615 leta 1937 in 586 leta 1936. Lani je bilo 758 porodov s 770 otroki (med njimi 12 dvojčkov) nasproti 648 porodov s 659 otroki leta 1938, 571 porodi s 575 otroki leta 1937 in 509 porodi s 523 otroki leta 1936. Lani je umrlo v celjski bolnici 270 oseb. V odstotkih je znašala umrljivost v celjski bolnici lani 2,90 nasproti 3,17 leta 1938, 2,8 leta 1937, 3,05 leta 1936 in 3,82 leta 1935. Povprečna osterbna doba bolnikov je znašala lani 12 dni in pol, povprečno pa je bilo na dan sprejetih 26 bolnikov. Za oskrbo bolnikov je izdala celjska bolnica lani 2.315.555 din.

—c Carinjenje blaga v celjski carinarnici se je že pričelo. Združenje trgovcev za mesto Celje obvešča vse trgovske in industrijske kroge, da so priprave za prejem carinskega blaga v carinsko skladišče na celjskem klobukovcu že toliko napredovale, da se carinjenje blaga že lahko izvršuje.

—c Vlaganje davčnih prijav. Združenje trgovcev za mesto Celje obvešča vse svoje člane, da je treba do 31. t. m. vložiti pri davčni upravi v Celju splošne pridobitne prijave in prijave za poslovni promet na predpisani tiskovini. Oni, ki so dolžni voditi knjige o odnosu so jih dejansko tudi že vodili, pa morajo vložiti prijave do 31. marca t. l. Prijave za rentno je treba prav tako vložiti do 31. t. m. S 1. ja-

nuarjem so prišle družbe z omejeno zavezo pod družbeni davek in bodo morale predložiti prijave do konca maja t. l. Najpozneje pa 15 dni po obnem zboru. Izpizitev teh prijav mora biti natančna, ker so sicer predvidene stroge kazni. V splošnem se vsi član: združenja opozarjajo na novo uredbu o spremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih in davku na poslovni promet ter zakona o skupnem davku na poslovni promet (Službeni list št. 2. in 4. z dne 10. in 13. t. m. in Službene novine št. 294—C III z dne 23. decembra 1939).

—c Nabavite si takoj davčne karte! Davčna uprava v Celju ponovno opozarja delodajalce, ki zaposlujejo hišno služabništvo, da si brezpozumno nabavijo davčne karte do 31. t. m., ker jih bo sicer zadel kazen v smislu člena 95. zakona o neposrednih davkih.

—c Nov sneg. V sredo jutraj je začelo v Celju in celjski kotlini snežiti. V dolini je zapadlo okrog 20, na hribih pa do 30 cm snega.

—c Med prevozom v bolnico se je smrtno ponesrečil. V Oplotnici pri Konjicah je padel 30-letni hišec Karel Bornekar pred dnevi pri smučanju in se močno poškodoval, tako da je bilo potrebno zdravljenje v bolnici. Ko ga je vozil gospodar z vozom v Celje, da bi ga oddal v bolnico, se je konj, ki je bil vprežen v voz, splašal in je močno potegnil voz. Bornekar je padel z voza, kolo je šlo čezeni in mu prizadelo težke poškodbe na spodnjem delu telesa. Bornekarja so prepeljali takoj v celjsko bolnico, kjer pa je v ponedeljek zvečer prelegel poškodbam.

—c S koli in noži... Ko se je 29-letni zidar Jakob Smodej iz Smartnega v Rožni dolini vračal v ponedeljek domov, so ga napadli neki Lebič ter brata Jurij in Jože Tokovnik in ga obdelali s koli in noži. Prizadejali so mu hude poškodbe na glavi, rokah in ostalem telesu. Smodeja so oddali v celjsko bolnico.

—c Nesreča ne počiva. Ko se je 19 letna sobarica Angela Markova v Zalcu grela v turek jutraj pri močno zakurjeni peči, se ji je vnela obleka. Markova je dobila hude opekline na križu. Istega dne se je ponesrečil 47-letni posestnik Josip Laštak iz Podgorja pri St. Juriju ob juž. žel. Ko je okrog 15. podiral v gozdu drevje, mu je padlo požagano drevje na hrbet in ga močno poškodovalo po križu. V ponedeljek je padel 13-letni organistov sin Vinko Krebs iz Luč pri smučanju in si zlomil desno nogo. Vse tri ponesrečence so prepeljali v celjsko bolnico.

Iz Rajhenburga

—Krmimo ptice! V zadnjih letih smo po naših vrtovih opazili vedno več krmilnic, vendar pa jih je bila vsaj polovica le zaradi lepšega. Razen prvih dni, ko so krmilnice postavili z dobrim namenom, vanje ni pozneje nihče več redno polagal krmil. Letos je zima izredno ostra. Naše ptice morajo prestat mnogo mraza in pomanjkanja. Prav bi bilo, da bi vsi, ki imajo vsaj kosček vrta, posebno pa še sadjarji, postavili krmilnice, v kolikor jih še niso in vanje redno vsaj enkrat na dan polagali krmila. Nikter naj bi ne bila postavljena krmilnica samo zaradi lepšega in morda celo samo zaradi dobrega vtisa.

—Ponočnjaki so v noči na nedeljo obiskali hišo g. Geršaka Mihaela, čevljarkega mojstra in posestnika iz Rajhenburga. Vlomiti so hoteli v delavnico, od koder bi lahko odnesli večjo zalogo usnja in čevljev. Bli pa so preglasi in jih je gospodar čul ter pregnal. Za njimi je zabrisana vsaka sled.

Radioprogram

Petek, 19. januarja.

7. Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih zvokov (plošče) — do 7.45. — 11: Soliska ura: Po Norveškem (Julija Sušteršič) — 12: Po naših stezicah (plošče). — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. 13.02: Opoldanski koncert radijskega orkestra. — 14: Poročila. — 18: Ženska ura: O hranilih (Zinka Muri). — 18.20: Komorni trio (plošče). — 18.40: Francoščina (dr. Stanko Leben). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Od Vodopisa do Lisičara, razvoj dubrovniške književnosti (Arzen Venselides). — 19.40: Objave. 19.50: Kotiček SPD: Smučačica v Kamniških planinah (Pavel Kunaver). — 20: Koncert lahke glasbe (radijski orkester). — 21.10: Sonata: Herta Seft. klavir, Srečko Koprce, predavanje. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Pisan sara (plošče).

Sobota, 20. januarja.

7. Jutrnji pozdrav. — 7.05: Napovedi, poročila. — 7.15: Pisan venček veselih

zvokov (plošče) do 7.45. — 12: Plošča za pisane zmes, godba vesela in pesmice vmes. — 12.30: Poročila, objave. — 13: Napovedi. — 13.02: Plošča za ploščo, pisana zmes, godba vesela in pesmice vmes. — 14: Poročila. — 17: Otroška ura: a) Pravljice (Sonja Severjeva). b) Strček Matček kramlji in prepeva. — 17.50: Pregled sporeda. — 18: Za delopust igra radijski orkester. — 18.40: Lega in go politična struktura slovenskega ozemlja (dr. Valter Bohinec). — 19: Napovedi, poročila. — 19.20: Nac. ura: Predavanje inspekcije narodne obrambe. — 19.40: Objave. — 20: O zunanji politiki (dr. Alojzij Kuhar). — 20.30: Muzikanta Bog ne zapusti. Pisan večer. Besedilo pripravil Vladimir Golob, izvajajo člani radijske igr. družine. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Za vesel konec igra Radijski orkester.

čitajte in širite
»Slovenski Narod«!

"Moj mož ni mogel verjeti svojim očem!"

izjavlja gospa Gaby Wagner.

* PRAVI, DA SEM VIDETI ZA 10 LET MLAJŠA. EVO, KAKO SEM TO DOSEGLA.*

Fotografija gospe Wagner pred uporabo nove kreme za kožo Tokalon z Biocelom.

Fotografija gospe Wagner, ki kaže presenetljivo izpremembo v nekaj tednih.

"Zdi se mi res kakor čudež, to so bile vladkove besede. Se pred dvema mesecema sem imela brazde in gube na čelu, okrog oči in ust — imela sem res videz žene v srednjih letih. Danes se vse prijateljice divijo moji jasni dekliški polti brez vsake gube. Vsem rečem, naj kakor jaz uporabljajo kremo za kožo Tokalon z Biocelom. Nekatero se se mi pomnevale, dokler niso same poizkusile. Ko so videle presenetljive učinke, so tako navdušene, kakor sem jaz."

Vporablajte za vso kožo rožnato hrano za kožo Tokalon, ki vsebuje Biocel, iznajdba glosvitega dermatologa, Biocel je vitalni element mladosti, pridobljen iz kože mladih živali — enak je dragocenim in naravnim hranilnim elementom v Vaši lastni koži. Cez dan uporabljajte belo kremo Tokalon, ki napravi kožo jasno in gladko ter jo očisti od zaledencev in razširjenih znojnic. S kremami Tokalon so zamejeni uspešni rezultati, ali pa se denar vrne.

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej, davek posebej.

Za pisane odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 5.— Din.

REZERVNO KOLO

kompletno od avtomobila Opel P 4, sem izgubil dne 9. t. m. med 11. in 12. uro dopoldne na državni cesti od Sv. Ruperta v Savinjski dolini do Vranskega. Pošten najditelj naj ga odda proti primerni nagradi g. Sente Franju, uradniku tkalnice Mautner v Preboldu. 338

VSAKOVRSNO POHISTVO

še vedno po starih cenah dobavja v moderni in solidni izdelavi trdnika »Oprava«. Celovška 50. Sprejemajo se naročila 6. L.

KUPIM

Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 5.— Din.

ZAGINE ODPADKE

jelove in smrekove, suhe, kupujemo vsako količino. Pogoj je, da so brez skorje. Ponudbe na Zagrebačko dionično tvornico papira, Zagreb 2. 337

PRODAM

Beseda 50 par, davek posebej, Najmanjši znesek 8.— Din.

OREHOVA JEDRCA

nova, sortiran cvetlični med m medicio dobite najceneje v MEDARNI

Ljubljana, Židovska ul. 6 2. L.

ZAHVALA

Za vse dokaze iskrenega sočutja ob smrti naše predrage matere, stare matere itd., gospe

Razalije vd. Sulič

izrekamo za mnogoštevilno spremstvo, za poklonjeno cvetje našo najpriširnejšo zahvalo.

LJUBLJANA, dne 18. januarja 1940.

GLOBOKO ŽALUJOČI OSTALI

E. C. Bentley:

„Skok skozi okno“

ROMAN

Tu je pot mojih misli prekinilo dejstvo, ki se zanj poprej nihče ni zmenil. Tako trdno sem bil prepričan, da je bil Manderson ponoči doma, da se niti jaz, niti drugi niso zmenili za to okolnost: niti Martin, niti gospa Mandersonova nista videla obraza tega moža.

Gospa Mandersonova tega moža sploh ni videla. Zdal vam pa takoj pojasnim, da ga sploh ni mogla videti. Govorila je z njim v polsnu in pri tem je nadaljevala razgovor, ki ga je imela pred dobro uro s svojim živim možem. Martin je mogel videti samo možev hrbet, sklonjen nad telefonom. Nedvomno je bilo to posnemanje značilne drže telesa. Razen tega je imel mož Mandersonov široki klobuk, hrbet in tilnik izdatna mnogo značilnega. Nezanec, ki je imel približno Mandersonovo postavbo, ni potreboval drugega, nego žaket, klobuk in talent za posnemanje, da se je preoblekel.

Napravil sem pavzo, da bi razmisliš hlačnokrvnost in iznajdljivost tega moža. Stvar je bila preprosta in sigurna, če je bil dobro preoblečen in če so prenesli to njegovi živci. Če sta se mu posrečili ti dve stvari, bi ga bilo moglo izdati samo izredno naključje.

Razlog, zakaj je prišel v hišo skozi okno namestu skozi vežna vrata, bo zdaj jasen vsakomur, kdor bo čital te vrstice. Če bi bil prišel skozi vežna vrata, bi bil Martin slišal njegov prihod. Morda bi bil stopil predenj. Zdal je ostal še problem whiskyja. Njemu nisem pripisoval posebnega pomena. V hiši, kjer je osem ali devet ljudi, izginja whisky pogosto na kaj čuden način. Toda bilo je čudno, da je izginil prav tistega večera. Martin je kar strmel nad tem. Zdelo se mi je torej povsem razumljivo, da je človek, ki je storil zločin, s seboj prinesel v hišo vlogo obupanca, z veseljem pozdravil whisky. Pil je nedvomno, še preden je pozvonil Martinu. Po tem triku je pil še več.

Znal se je pa premagati, kajti najtežja naloga ga je še čakala. Naloga namreč, ki je bila zaradi nečesa zanj najvažnejša: moral se je še zapreti v Mandersonovo spalnico in urediti jo tako, kakor da jo je Manderson rabil. Pri tem mu je pretila nevarnost, da bi se zbudila žena na drugi strani odprtih vrat in da bi ga odkrila. Res je pa, da — čim ni stopil v omejen prostor, kamor je videla s postelje, — da ga je mogla opaziti samo, če bi bila vstala in stopila k vratom. Ugotovil sem, da je tisti, ki je ležal v postelji v spalnici gospe Mandersonove, videl samo zgornji del Mandersonove postelje. Razen tega je človek, ki so mu bile znane razmere v hiši, lahko domneval, da gospa Mandersonova spi. In tu je treba opozoriti še nekaj, da sta se bila oba zakonca v zadnjem času odvojila drug drugemu. Zato je lahko upal, da se gospa Mandersonova — tudi če bi ga

slišala, ne bo zmenila za prisotnost svojega moža. Ko sem vse to premislil, sem sledil neznanu v spalnico in poskusil predočiti si ga pri delu. Sam sem komaj lovil sopo, ko sem mislil na grozo, ki ga je gotovo obšla, ko je zaslišal tisto, česar se je najbolj bal — glas iz sosedne sobe. Gospa Mandersonova pred sodiščem ni mogla točno povedati, kaj je takrat rekla. Ona domneva, da je vprašala svojega moža, da-li je bil izlet prijeten? A kaj je storil neznanec? Tu prihajamo do zelo važne točke. Ne samo, da ji je odgovoril z Mandersonovim glasom, ko je stal tako nepremično in močno utripajočega srca v sobi, temveč je tvegalo celo velik poskus.

Sledeči nenadni notranji pobudi ji je dejal, da je poslal Marlowa z avtomobilom v Southampton, da bi sprejel važno vest od nekoga, ki se odpelje z jutranjim parnikom v Francijo. Zakaj je tako odgovoril mož, ki je bil že dolgo zelo molčeč s svojo ženo, in je poleg tega povedal še nekaj o stvari, zanj zelo važni? Zakaj je govoril prav o Marlowu?

Ko sem prišel tako daleč, sem presojal položaj takole: Manderson je bil ustreljen med deseto uro, ko je avto odpeljal, in med enajsto. Najbrž se je zgodilo to precej daleč od hiše. Truplo je bilo odnešeno nazaj, položeno pred kočjo in sličeno. Okrog enajstih je vstopil skozi vrtna vrata v knjižnico mož, ki ni bil Manderson, v Mandersonovih čevljih, klobuku in suknjici. Nosil je Mandersonove črne hlače, Mandersonov telovnik in avtomobilski plašč prav tako kakor umetne zobe in samokres, s kate-

rim je bil ustreljen. Vse to je skril. Pozvonil je hišnemu upravitelju, sedel k telefonu, obrnjen s hrbtom proti vratom, s klobukom na glavi in ves čas, dokler je bil Martin v sobi, se je ukvarjal s telefonom. Potem je pa odšel mirno gori, odločil v Marlowi sobi samokres, s katerim je bil storjen zločin, in ga položil zopet v futral na peči. Potem je odšel v Mandersonovo sobo, postavil čevlje pred vrata, položil Mandersonovo obleko na stol, umetne zobe pa v skledico na nočni omarici in si izbral obleko, čevlje in kravato izmed tistih, ki so bile v spalnici.

Tu bi rad napravil kratek presledek v opisovanju neznančevega postopanja, da bi lahko razmišljal o vprašanju, ki je že dovolj pripravljen: kdo je bil dozdavnin Manderson?

Ko razmišljam o vsem, kar mi je znano o tem človeku in kar lahko z zanesljivostjo domnevam, prihajam do naslednjih zaključkov:

1. Bil je v tesni zvezi s pokojnikom, storil ni nobene napake v svojih odnosih do Martina in v odgovoru gospe Mandersonove.
2. Oba moža sta bila skoraj enako velika, oba sta kar se tiče širine ramen in višine, imel je pa daljše noge.
3. Mož je bil izredno nadarjen za posnemanje in igralske nastope. Najbrž je bil v tem pogledu tudi izkušen.
4. Razmere v hiši so mu bile prav dobro znane.
5. V vseh okoliščinah je moral vzbuditi domnevo, da je bil Manderson po polnoči še živ.